

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta ja metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsänhoitoyhdistyksiä koskevaa lainsäädäntöä siten, että metsänhoitoyhdistyksille suoritettavasta lakisääteisestä metsänhoitomaksusta luovuttaisiin, samoin viranomaisen vahvistamista yhdistysten toimialueista. Yhdistykset rahoittaisivat toimintansa jäsenmaksuilla sekä liiketoimintansa tuotoilla. Metsänhoitomaksusta luopumisen myötä metsänhoitoyhdistysten liiketoimintaa koskevat rajoitukset poistettaisiin.

Sääntelyä purettaessa hyvän metsänhoidon, häiriöttömän puukaupan ja puun tarjonnan jatkuvuus tulee turvata. Tämän vuoksi met-

sänhoitoyhdistysten toimintaa säänneltäisiin edelleen erityislailla.

Esityksen tarkoituksena on edistää metsätalouselinkeinon kilpailukykyä ja kannattavuutta sekä lisätä metsänomistajien valinnanvapautta yhdistystoiminnassa ja edunvalvonnassa. Esityksen tarkoituksena on myös luoda tasapuoliset kilpailuedellytykset eri toimijoille metsäpalvelujen tarjonnassa.

Ehdotetut muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015. Metsänhoitoyhdistysten oikeus metsänhoitomaksuihin poistettaisiin kuitenkin jo 1 päivästä tammikuuta 2014 alkaen.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA.....	3
1.1 Laki metsänhoitoyhdistyksistä.....	3
1.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö.....	4
Ruotsi.....	4
Norja.....	4
Viro.....	5
Itävalta.....	5
1.3 Nykytilan arviointi.....	5
Metsänhoitomaksu ja metsänomistajien jäsenyys yhdistyksissä.....	5
Yhdistysten merkitys metsätaloudelle ja puukaupalle.....	5
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	6
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	6
Julkistaloudelliset vaikutukset ja vaikutukset viranomaisten tehtäviin.....	6
Vaikutukset metsänhoitoyhdistysten toimintaan.....	7
Yritysvaikutukset ja vaikutukset elinkeinoelämään.....	8
Vaikutukset metsänomistajiin.....	9
4 ASIAN VALMISTELU.....	9
4.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	9
4.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	9
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	11
1 LAKIEHDOTUKSET.....	11
1.1 Laki metsänhoitoyhdistyksistä.....	11
Kumottavat säännökset.....	15
Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset.....	17
1.2 Laki metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta.....	18
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET.....	19
3 VOIMAANTULO.....	20
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	20
LAKIEHDOTUKSET.....	21
Laki metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta.....	21
Laki metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta.....	23
LIITE.....	24
RINNAKKAISTEKSTIT.....	24
Laki metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta.....	24

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Laki metsänhoitoyhdistyksistä

Metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain (534/1998, jäljempänä *metsänhoitoyhdistyslaki*) 1 §:n mukaan metsänhoitoyhdistys on metsänomistajien yhteenliittymä, jonka tarkoituksena on edistää metsänomistajien harjoittaman metsätalouden kannattavuutta ja heidän metsätaloudelleen asettamiensa muiden tavoitteiden toteutumista. Yhdistysten tarkoituksena on myös edistää taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä metsien hoitoa ja käyttöä. Lain 3 §:n mukaan yhdistyksen tehtävänä on tarjota jäsenilleen ja muille toimialueensa metsänomistajille palveluja, joita nämä tarvitsevat metsätalouden harjoittamisessa, ja järjestää metsänomistajien käytettäväksi sitä varten tarvittavaa ammattiapua. Metsänomistajille annettava neuvonta- ja muut palvelut sekä ammattiapu kattavat käytännössä kaikki toimenpiteet puun kasvatuksesta puun markkinointiin.

Metsänhoitoyhdistyksillä on lain 1 §:n 2 momentin mukaan oikeus saada tarkoituksensa toteuttamiseksi metsänomistajilta metsänhoitomaksuja. Lain 9 §:n mukaan maksua ei kuitenkaan määrätä maksettavaksi, jos metsänomistajan metsätalouteen käytettävän maan pinta-ala on entisen Lapin läänin alueella alle 12 hehtaaria, entisen Oulun läänin alueella alle seitsemän hehtaaria ja muualla maassa alle neljä hehtaaria.

Lain 6 §:n mukaan metsänhoitoyhdistyksen jäseniä ovat kaikki metsänomistajat, joilla on hallintaoikeus yhdistyksen toimialueella sijaitsevaan metsään ja jotka ovat velvollisia suorittamaan yhdistykselle metsänhoitomaksun. Myös muilla metsänomistajilla on oikeus liittyä sen yhdistyksen jäseneksi, jonka toimialueella heidän metsänsä sijaitsee. Metsänhoitoyhdistyksissä on nykyisin noin 300 000 jäsentä.

Metsänhoitomaksu muodostuu lain 8 §:n mukaan metsänomistajakohtaisesta perusmaksusta sekä hehtaarikohtaisesta maksusta. Perusmaksun suuruus on 70 prosenttia koko

maan kolmen edellisen kalenterivuoden puukuutiometrin keskikantohinnan aritmeettisesta keskiarvosta. Hehtaarikohtaista maksua varten maa on jaettu neljään vyöhykkeeseen. Vyöhykkeestä riippuen hehtaarikohtaisen maksun suuruus voi olla enintään 1,5 – 11 prosenttia edellä sanotusta keskiarvosta. Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa keskikantohinnan vuosittain asetuksella Metsäntutkimuslaitoksen esityksestä. Metsänhoitoyhdistys päättää metsänomistajilta kannettavan hehtaarikohtaisen maksun suuruuden.

Lain 12 §:n mukaan metsänhoitoyhdistyksen on käytettävä metsänhoitomaksuvarat ensi sijassa toimialueensa metsänomistajien metsänhoidolliseen ja metsätaloutta yleisesti edistävään neuvontaan, koulutukseen ja tiedotukseen sekä metsänhoitoyhdistyksen hallinnollisiin tehtäviin. Varoja saa käyttää metsien kestävä hoidon ja käytön edistämiseen sekä metsien biologisen monimuotoisuuden edellytysten turvaamiseen. Tällaisia metsänhoitoyhdistysten tarjoamia palveluja ovat muun muassa puunmyyntisuunnitelmien laadinta, puunmyynti metsänomistajan toimeksiannosta, metsän uudistaminen, taimien ja siementen välitys, metsäluonnon hoito, metsäsuunnitelmien laadinta, metsätuhojen arviointi sekä henkilökohtainen neuvonta, koulutus ja työnopastus.

Lain mukaan metsänhoitomaksuvarat on tarkoitettu erityisesti puuntuotannon kannalta tärkeiden toimenpiteiden edistämiseen. Metsänhoitoyhdistyksistä annetun asetuksen (1227/1998, jäljempänä *metsänhoitoyhdistysasetus*) 2 §:n mukaan tällä tarkoitetaan pienillä metsikkökuvioilla toteutettavien metsänhoitotöiden keskimääräistä huomattavasti korkeampien yleiskustannusten tasaamista.

Lain mukaan metsänhoitomaksuja ei saa käyttää metsänhoitoyhdistyksen antaman työpalvelun varsinaisiin työkuukustannuksiin eikä muutenkaan sellaisella tavalla, joka merkitsisi olennaista kilpailun vääristymistä. Metsänhoitomaksua ei myöskään saa käyttää puukaupalliseen toimintaan, lukuun ottamatta puunmyyntisuunnitelmien laatimista.

Metsänhoitoyhdistykset rahoittavat toimintansa pääasiassa metsänhoitomaksuilla sekä

liiketoiminnasta saamallaan tuotoilla. Vuonna 2011 metsänhoitoyhdistysten tuotot olivat kaikkiaan noin 240 miljoonaa euroa. Metsänhoitomaksut muodostivat metsänhoitoyhdistyksen tuotoista noin 27 miljoonaa euroa ja liiketoiminnan tuotot noin 210 miljoonaa euroa.

Metsänomistaja voi kieltäytyä metsänhoitoyhdistyksen jäsenyydestä ilmoittamalla siitä yhdistykselle kirjallisesti. Tämä ei kuitenkaan poista metsänomistajan velvollisuutta maksaa metsänhoitomaksua. Metsänhoitomaksuvapautusta voi hakea Suomen metsäkeskukselta, ja se voidaan myöntää enintään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan. Vapautumisen edellytyksistä säädetään lain 10 §:ssä. Metsänhoitomaksusta on vapautettu noin 6 700 metsänomistajaa, joiden omistuksessa on yhteensä noin kuusi miljoonaa hehtaaria metsää. Metsähallitus ja isot metsäyhtiöt omistavat valtaosan metsänhoitomaksusta vapautetuista hehtaareista. Yksityisistä metsänomistajista pääosa maksaa metsänhoitomaksua.

Lain 13 §:n mukaan Verohallinto laskee kunkin metsänomistajan suoritettavaksi tulevan metsänhoitomaksun sekä kantaa ja tilittää maksut metsänhoitoyhdistyksille. Lain 11 §:n mukaisesti Verohallinnolle tilitetään tästä korvauksena kaksi prosenttia maksuista.

Suomen metsäkeskus vahvistaa hakemuksesta metsänhoitoyhdistyksen toimialueen rajat, ratkaisee metsänhoitomaksusta vapautumista koskevat hakemukset sekä valvoo metsänhoitomaksuvarojen käyttöä ja metsänhoitoyhdistysten muuta toimintaa. Metsäkeskus voi antaa lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä rikkovalle kirjallisen huomautuksen ja tietyin edellytyksin myös velvoittavan määräyksen. Metsäkeskuksen esityksestä Maaseutuvirasto voi asettaa määräyksen tehosteeksi uhkasakon.

1.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö

Ruotsi

Ruotsissa toimii neljä toimialueeltaan laajaa metsänomistajayhdistystä (Södra, Mellanskog, Skogsägarna Norrskog ja Norra Skogsägarna). Näiden metsänomistajayhdis-

tysten tarkoituksena on edistää metsätalouden kannattavuutta jäsentensä keskuudessa. Ruotsin metsänomistajayhdistykset toimivat osittain samalla tavalla kuin Suomen metsänhoitoyhdistyksetkin, mutta niillä on merkittävästi myös omaa teollisuutta ja ne käyttävät siten suoraan omistajajäsentensä puuta. Metsänomistajayhdistysten toimintamuoto voidaan näin ollen rinnastaa enemminkin suomalaiseseen osuuskuntaan. Metsänomistajayhdistysten jäsenyys on vapaaehtoista, ja niihin kuuluu alle puolet ruotsalaisista metsänomistajista. Jäsenmäärä on kuitenkin ollut nousussa koko 2000-luvun ajan. Metsänomistajayhdistysten toiminnan rahoitus perustuu metsänomistajilta kerättäviin maksuihin sekä toiminnan muihin tuottoihin.

Metsänomistajayhdistysten toimintaan kuuluu kaikki neuvonnasta ja leimikoiden suunnittelusta lopputuotteiden jalostamiseen ja edunvalvontaan. Yhdistykseen kuuluvat metsänomistajat myyvät puuta yhdistyksen omaan tarpeeseen.

Metsänomistajayhdistysten määrä on Ruotsissa laskenut 1980-luvun puolenvälin 12 yhdistyksestä nykyiseen neljään. Niiden lisäksi Ruotsissa toimii valtakunnallinen metsänomistajayhdistysten keskusjärjestö (LRF Skogsägarna), johon yhdistykset kuuluvat.

Norja

Norjassa toimii 412 paikallista metsänomistajakerhoa, jotka ovat liittyneet kahdeksaksi alueelliseksi yhdistykseksi. Metsänomistajayhdistysten jäsenyys on vapaaehtoista, ja niihin kuuluu alle puolet norjalaisista metsänomistajista. Lisäksi Norjassa toimii yhdistysten kattojärjestö (Skogeierforbundet). Sen tehtäviin kuuluu muun muassa kansallinen ja kansainvälinen edunvalvonta sekä markkinainformaation tuottaminen.

Metsänomistajayhdistysten jäsenet järjestävät puunmyynnin oman yhdistyksen kautta, joka välittää tai myy puun eteenpäin teollisuudelle. Lisäksi yhdistykset avustavat metsänomistajia metsänhoidossa. Yhdistykset rahoittavat toimintaansa ja metsänomistajakerhojen toimintaa provisioiden, hakkuumaksujen, pääoman korkotulojen ja toimitustulojen avulla. Yhdistyksillä on myös sidoksia puuta käyttävään teollisuuteen, koska niil-

lä on merkittäviä omistusosuuksia metsäteollisuusyrityksissä.

Viro

Virossa toimii noin 40 paikallista metsänomistajayhdistystä, joista suurin osa on liittynyt yhteiseen keskusorganisaatioon. Metsänomistajayhdistysten jäsenyys on vapaaehtoista, ja niihin kuuluu vain noin 5 prosenttia metsänomistajista. Yhdistykset tarjoavat metsänhoitoon ja metsänparannukseen liittyviä palveluita ja antavat metsänomistajille neuvontaa. Lisäksi yhdistykset tarjoavat puukauppaan liittyviä palveluita. Keskusorganisaatio puolestaan tarjoaa muun muassa markkinatietoa metsänomistajille.

Itävalta

Itävallassa kaikki maa- ja metsätaloudessa työskentelevät ja heidän perheenjäsenensä ovat lain nojalla paikallisen maatalouskamarin (Landwirtschaftskammer Österreich) jäseniä. Kamarit toimivat suomalaisten metsänhoitoyhdistysten tapaan, ja niiden toiminta rahoitetaan veroluonteisella jäsenmaksulla. Lisäksi noin 40 prosenttia metsänomistajista kuuluu vapaaehtoisuuteen perustuviin alueellisiin ja paikallisiin yhdistyksiin. Alueellisia yhdistyksiä on kahdeksan ja niiden paikallisia sivuyhdistyksiä noin 190. Yhdistysten kattojärjestö (Waldverband Österreich) on niin sanottu maatalouskamarin asiantuntijaorganisaatio. Yhdistykset tarjoavat esimerkiksi puunkorjuuta sekä puukauppa-, metsänuudistamis- ja konsultointipalveluja metsänomistajille. Yhdistysten tarjoamat palvelut ovat jäsenille vapaaehtoisia. Kattojärjestön tehtävänä on hoitaa kansallisella tasolla puun tuotannon edistämistä ja markkinointia.

1.3 Nykytilan arviointi

Metsänhoitomaksu ja metsänomistajien jäsenyys yhdistyksissä

Veroluonteisen metsänhoitomaksun on katsottu antavan metsänhoitoyhdistyksille kiellettyä kilpailuetua muihin metsäpalvelumarkkinoilla toimiviin verrattuna. Metsänhoitoyhdistyslain mukaan metsänhoitomak-

suvaroja saa käyttää vain metsänomistajien metsätalouden kannalta tärkeiden toimenpiteiden edistämiseen. Lain mukaan metsänhoitomaksuvarojen käyttö on yhdistysten kirjanpidossa eriytettävä elinkeinotoiminnasta, mutta tätä ei ole pidetty riittävänä keinona varmistaa varojen oikea käyttö.

Metsänhoitomaksujen kantamiseksi Verohallinnolla on kattavat tiedot metsänomistajista ja heidän metsävaroistaan. Nykyisessä maksujärjestelmässä nämä tiedot ovat myös metsänhoitoyhdistysten käytettävissä, minkä on katsottu antavan yhdistyksille muita toimijoita paremmat mahdollisuudet suunnitella ja kohdistaa asiakasrahoitteisten palvelujensa markkinointia.

Jokainen metsänhoitomaksua maksava metsänomistaja on paikkakuntansa metsänhoitoyhdistyksen jäsen. Vaikka metsänomistaja voi erikseen kieltäytyä jäsenyydestä, automaattinen jäsenyys yksityisoikeudellisessa yhdistyksessä on yhdistymisvapauden näkökulmasta ongelmallinen.

Metsänomistaja on yhdistyksen jäsenyydestä riippumatta velvollinen maksamaan yhdistykselle metsänhoitomaksua, ellei hänelle ole myönnetty maksusta määräaikaista vapautusta. Maksuvapautuksen hakemisesta aiemmin metsäkeskuksilta ja nykyisin Suomen metsäkeskukselta aiheutuu metsänomistajalle merkittäviä kustannuksia. Metsänhoitomaksusta vapauttamisen perusteet eivät myöskään kohtele metsänomistajia yhdenvertaisesti. Maksusta vapautetulla metsänomistajalla on oltava voimassa oleva metsäsuunnitelma, minkä lisäksi vapautuksen edellytyksenä on keskimääräistä parempi metsänhoidon taso.

Yhdistysten merkitys metsätaloudelle ja puukaupalle

Metsänhoitoyhdistyksillä on merkittävä asema metsäpalvelumarkkinoilla. Yhdistykset suunnittelevat ja toteuttavat arviolta 80 prosenttia yksityismetsien metsänhoitotoista ja tekevät arviolta 70 prosenttia puunmyyntisuunnitelmista. Vuonna 2011 metsänhoitoyhdistykset toteuttivat tai ohjasivat nuoren metsän kunnostusta ja taimikonhoitoa yli 110 000 hehtaarin alalla. Lisäksi metsänhoitoyhdistykset tarjoavat metsänomistajille

muun muassa tilakohtaista metsäsuunnittelua sekä tila-arviointia ja muita omistajakohtaisia palveluita. Metsänhoitoyhdistykset muodostavat siten kattavan palveluverkoston metsänomistajakunnalle. Yhdistykset toimivat myös metsänomistajien edunvalvojina.

Metsänhoitoyhdistykset toimivat aktiivisesti metsänomistajien apuna myös varsinaisessa puukaupassa. Esimerkiksi vuonna 2011 metsänhoitoyhdistykset tekivät puunmyyntisuunnitelmia lähes 29,5 miljoonan puukuutiometrin edestä. Metsäntutkimuslaitoksen toteuttaman kyselytutkimusten mukaan 38 prosenttia metsänomistajista toteutti puukaupan antamalla valtakirjan puun myyntiin metsänhoitoyhdistykselle. Metsänomistajista 69 prosenttia ilmoitti olleensa yhteydessä metsänhoitoyhdistykseen viimeisimmän puukauppansa aikana. Metsänhoitoyhdistysten tarjoaman neuvonnan merkitys yksityismetsänomistajien puukaupassa on siten merkittävä.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on edistää metsätalouselinkeinon kilpailukykyä ja kannattavuutta sekä lisätä metsänomistajien valinnanvapautta yhdistystoiminnassa ja edunvalvonnassa. Esityksen tavoitteena on myös luoda tasa-
puoliset kilpailuedellytykset eri toimijoille metsäpalvelujen tarjonnassa.

Ehdotuksen mukaan metsänomistajien jäsenyys yhdistyksissä ei perustuisi enää lakiin vaan vapaaehtoisuuteen sekä yhdistyksen päätökseen. Julkisoikeudellisesta metsänhoitomaksusta sekä viranomaisen vahvistamista yhdistysten toimialueista luovuttaisiin. Edellä sanottujen muutosten myötä metsänhoitoyhdistysten liiketoimintaa koskevat rajoitukset voitaisiin poistaa. Ehdotuksen mukaan yhdistykset tarjoaisivat metsätalouden harjoittamisessa tarvittavia palveluja ja ammattiapua markkinaperusteisesti ja toimisivat siten tasapuolisessa kilpailuasemassa muiden vastaavia palveluja tarjoavien toimijoiden kanssa.

Metsänhoitoyhdistykset ovat pitkäaikaisella työllään luoneet metsänomistajille toimivan ja kattavan palvelu- ja edunvalvontaverkoston. Yhdistysten toiminnan ylläpitäminen

on tärkeää myös hyvän metsänhoidon, häiriöttömän puukaupan ja puun tarjonnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Metsänhoitoyhdistysten toiminnalla on siten myös merkittävä kansantaloudellinen merkitys. Säätelyä purettaessa on siksi varmistettava, että siirtyminen uuteen järjestelmään tapahtuu hallitusti ja että sen vaikutukset ovat ennakoitavissa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että metsänhoitoyhdistysten toimintaa säänneltäisiin edelleen yleisen yhdistyslainsäädännön lisäksi erityislailla.

Ehdotuksen mukaan metsänhoitoyhdistykset rahoittaisivat toimintaansa jäsenmaksuilla sekä liiketoimintansa tuotoilla. Yhdistyksen jäsenet päättäisivät, mitä metsätalouteen liittyviä palveluja yhdistys tarjoaisi jäsenilleen ja millaista liiketoimintaa yhdistys mahdollisesti harjoittaisi. Yhdistykset voisivat ja niiden olisi tarkoituksenmukaista järjestää liiketoimintansa esimerkiksi yhtiömuodossa.

Ehdotetut muutokset tulisivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015. Metsänhoitomaksua koskevat nykyisen lain säännökset kumottaisiin kuitenkin erillisellä lailla jo vuotta aiemmin eli 1 päivänä tammikuuta 2014. Samalla metsänhoitoyhdistysten vararahastot vapautettaisiin yhdistysten käyttöön. Metsänhoitomaksuvarojen käyttörajoituksia koskevia nykyisen lain säännöksiä sovellettaisiin ehdotuksen mukaan vuoden 2015 loppuun saakka.

3 Esityksen vaikutukset

Julkistaloudelliset vaikutukset ja vaikutukset viranomaisten tehtäviin

Metsänhoitoyhdistyslakiin esitetyt muutokset vähentäisivät hallinnon tehtäviä. Metsänhoitomaksuvapautuksiin ja metsänhoitoyhdistysten valvontaan liittyvien tehtävien poistuminen vähentäisi Suomen metsäkeskuksen resurssitarvetta arviolta 2–4 henkilötyövuotta eli noin 120 000–240 000 euroa vuodessa. Lainmuutoksen seurauksena osa metsänomistajakunnasta jättäytyy oletettavasti yhdistystoiminnan ulkopuolelle, mikä lisänee metsäkeskuksen tarjoaman neuvonnan kysyntää. Vuoden 2014 valtion talousarvioesitykseen ei sisälly lakiesityksen johdosta tehtäviä määräraha- tai muita muutoksia. Met-

säkeskuksen määräraharave arvioidaan valtiontalouden kehityksen 2015–2018 yhteydessä.

Verohallinnolta poistuisivat metsänhoitomaksun kanton ja tilittämiseen liittyvät tehtävät. Verohallinto on saanut näiden tehtävien hoitamiseksi metsänhoitomaksujen kantopalkkiona metsänhoitoyhdistyslain 11 §:n nojalla noin 540 000 euroa vuodessa. Tietojärjestelmä-, postitus- ja muiden vastaavien kustannusten lisäksi kantopalkkio on kattanut henkilökustannuksia, jotka ovat aiheutuneet metsänhoitomaksun perusteena olevien tietojen ylläpidosta osana verotusta varten rekisteröitäviä kiinteistötietoja. Muutos alentaa Verohallinnon vuotuisia kustannuksia, mikä otetaan myöhemmässä vaiheessa huomioon vähennyksenä Verohallinnon määrärahatasossa.

Lisäksi maa- ja metsätalousministeriöllä, Metsäntutkimuslaitoksella ja Maaseutuvirastolla on eräitä lain täytäntöönpanoon kuuluvia tehtäviä, jotka myös poistuisivat.

Esityksellä voidaan arvioida olevan vähäinen valtion verotuloja lisäävä vaikutus. Metsänhoitomaksu on metsätalouden tuloverotuksessa vähennyskelpoinen menoerä. Ehdotetuilla muutoksilla metsänhoitomaksu korvautuisi yhdistysten perimällä jäsenmaksulla, joka olisi vähennyskelpoinen menoerä, jos sen voidaan katsoa liittyvän jäsenen tulonhankkimistoimintaan. Jäsenmaksujen kokonaiskertymän voidaan kuitenkin arvioida laskevan, kun jäsenmaksun määräytymisperusteet muuttuvat verrattuna metsänhoitomaksun perusteisiin. Myös metsänhoitoyhdistysten jäsenmäärän oletetaan laskevan ainakin muutoksen alkuvaiheessa. Ehdotetut muutokset olisivat myös omiaan lisäämään sekä metsänhoitoyhdistysten että muiden palvelutarjoajien taloudellista toimintaa ja sitä kautta kasvattamaan valtion verotuloja.

Metsänhoitoyhdistykset ovat veroluonteiseen maksuun perustuvasta toimintansa rahoituksensa huolimatta yksityisoikeudellisia yhteisöjä. Yhdistykset vastaavat taloudestaan kaikilta osin itse valtion siihen osallistumatta. Ehdotus ei muuta tätä valtion ja metsänhoitoyhdistysten suhdetta, eikä valtiolle aiheudu velvoitteita niistä mahdollista vaikutuksista, joita ehdotuksella on yhdistysten taloudellisiin toimintaedellytyksiin.

Vaikutukset metsänhoitoyhdistysten toimintaan

Esityksen mukaan metsänhoitoyhdistysten toimintaa koskevia alueellisia ja sisällöllisiä rajoituksia purettaisiin. Tämä parantaisi yhdistysten mahdollisuuksia kehittää palvelujaan muun muassa erikoistumisen ja verkostomaisen toiminnan avulla sekä laajentamalla palvelujen tarjontaa esimerkiksi puukauppaan ja metsätalouskiinteistöjen välitykseen. Toisaalta muutos vaatisi yhdistyksiä arvioimaan toimintaansa uudelleen ja kehittämään uusia yhteistyömalleja.

Metsänhoitoyhdistysten rahoituksessa keskeisin muutos olisi lakisäätöisen metsänhoitomaksun poistaminen. Yhdistysten nykyinen veroluonteinen ja varma maksutulo muuttuisi yhdistyksiin vapaaehtoisesti kuuluvien jäsenten jäsenmaksuksi. Metsänhoitomaksun poistuessa metsänhoitoyhdistysten keräämien jäsenmaksujen kokonaismäärän voidaan arvioida laskevan verrattuna nykyiseen kokonaiskertymään, koska metsänhoitoyhdistysten jäsenten määrä vähentynee. Viime vuosina tehdyissä kyselytutkimuksissa noin kaksi kolmasosaa metsäomistajista on arvioinut jatkavansa metsänhoitoyhdistyksen jäsenenä, jos jäsenmaksu säilyy samansuuruisena kuin nykyinen metsänhoitomaksu. Kokonaiskertymän vähentymistä metsänhoitoyhdistykset voisivat kompensoida tehostamalla toimintaansa, mukauttamalla jäsenilleen tarjottavaa palveluvalikoimaa ja kehittämällä liiketoimintaan kuuluvia palveluja.

Metsänhoitoyhdistysten velvoitteiden poistaminen antaisi yhdistyksille mahdollisuuden muuttaa palvelutarjontaansa. Osa yhdistyksistä säilyttäisi todennäköisesti nykyisen palveluvalikoimansa, osa taas voisi laajentaa palvelutarjontaa tai esimerkiksi kohdentaa palvelujaan jäsenten päättämällä tavalla tiettyihin erityisalueisiin.

Ehdotettujen muutosten vaikutukset metsänhoitoyhdistyksiin vaihtelisivat sen mukaan, millainen rahoitusrakenne yhdistyksellä on. Metsänhoitomaksutulojen poistumisella voidaan arvioida olevan vähäinen vaikutus etenkin suurissa metsänhoitoyhdistyksissä, jotka saavat tulonsa pääasiassa asiakasrahoitteisista palveluista. Osalle metsänhoitoyhdis-

tyksistä metsänhoitomaksut ovat sen sijaan keskeinen tulonlähde. Nämä yhdistykset joutuisivat järjestämään palvelutarjontansa uudella tavalla, jos jäsenet edellyttäisivät nykyisen palvelutason säilyttämistä. Lisäksi muutos todennäköisesti edistäisi yhdistysten fuusioita, ja pienten yhdistysten määrä vähenisi.

Esityksen mukaan metsänhoitoyhdistysten toimintarajoitteet puukaupassa poistuisivat. Muutoksen seurauksena metsänhoitoyhdistykset voisivat laajentaa toimintaansa esimerkiksi siten, että metsänhoitoyhdistys perustaisi oman puukaupalliseen toimintaan keskittyvän yhtiön tai että metsänhoitoyhdistys olisi osakkaana puuta omaan lukuunsa ostavassa yhtiössä. Puukaupalliseen toimintaan sisältyy kuitenkin merkittävästi enemmän taloudellisia riskejä. Suurten metsänhoitoyhdistysten etuina puukaupallisessa toiminnassa pienempiin verrattaessa on puunhankinnan toimitusvarmuus ja neuvotteluvoima.

Puukaupallisen toiminnan voidaan arvioida kiinnostavan metsänhoitoyhdistyksiä ja niiden jäseniä, sillä onnistuessaan puukaupallisessa toiminnassa metsänhoitoyhdistys voisi tuottaa jäsenilleen merkittävästi lisäarvoa. Metsänhoitoyhdistysten hallituksille tehdyn kyselyn mukaan noin 30 metsänhoitoyhdistystä olisi kiinnostunut ostamaan puuta itsenäisesti omaan lukuunsa. Vaihtoehtoisesti tai täydentävänä toimintana yli 40 metsänhoitoyhdistystä olisi kiinnostunut toimimaan osakkaana yhtiössä, joka ostaa puuta omaan lukuunsa.

Metsänhoitoyhdistykset eivät ole voittoa tavoittelevia yhteisöjä. Puukaupassa mahdollisesti saavutettava lisäarvo voitaisiin kuitenkin siirtää metsänhoitoyhdistysten jäsenille joko kantohinnassa tai alentamalla jäsenille tarjottavien palvelujen hintaa. Puukaupallisen toiminnan laajentuminen metsänhoitoyhdistyksissä riippuisi lisäksi siitä, miten laajasti puuta käyttävä teollisuus olisi halukas yhteistyöhön puunhankinnan toteuttamisessa. Tämä muutos voi luoda uusia toimintamalleja yritysten puunhankintaan ja tehostaa puumarkkinan toimivuutta.

Ehdotuksen mukaan metsänhoitoyhdistysten toimialuerajat poistettaisiin, jolloin useat metsänhoitoyhdistykset voisivat halutessaan toimia ja kilpailla metsäpalvelujen tarjonnas-

sa samalla alueella. Kilpailun lisääntyessä toimintaa tehostettaisiin, jolloin sen kokonaiskustannukset pienenisivät ja yhdistysten ja metsäpalveluyritysten käytössä olevat hyvät käytännöt otettaisiin nykyistä laajemmin käyttöön. Tällöin myös metsänhoitoyhdistysten palvelujen keskimääräisen hintatason voidaan arvioida laskevan.

Esitetyt muutokset mahdollistaisivat metsänhoitoyhdistyksen toiminnan laajentamisen esimerkiksi puunjalostukseen. Metsänhoitoyhdistyksellä voisi olla yhtiömuodossa esimerkiksi omaa sahaustoimintaa, jolloin se voisi lisätä puun kysyntää omilta jäseniltään. Metsänhoitoyhdistysten toiminnan laajeneminen puunjalostukseen ei kuitenkaan ole todennäköistä lyhyellä aikavälillä. Sen sijaan erilaiset kumppanuudet puuta jalostavan teollisuuden kanssa saattavat lisääntyä.

Metsänhoitoyhdistysten palveluksessa on nykyisin noin 900 toimihenkilöä ja noin 1 140 metsuria, joista puolet on vakinaisia ja puolet työskentelee osa- tai määräaikaisessa työsuhteessa. Palvelutoiminnan kehittämisen ja toiminnan tehostamisen seurauksena toimihenkilöiden tarve metsänhoitoyhdistyksissä saattaisi vähentyä jonkin verran. Toisaalta laajeneva palvelutarjonta voi myös luoda uusia työpaikkoja metsänhoitoyhdistyksiin. Metsäpalveluyrityksissä toimihenkilöiden määrän voidaan arvioida lisääntyvän. Muutosten ei arvioida vaikuttavan metsänhoitotyötä varten tarvittavan henkilöstön määrään.

Yritysvaikutukset ja vaikutukset elinkeinoelämään

Esitetyt muutokset sääntelyn purkamiseksi monipuolistaisivat metsäpalvelumarkkinoita. Muutokset lisääisivät kilpailuneutraliteettia ja muuttaisivat metsänhoitoyhdistysten asemaa metsäpalvelumarkkinoilla lähemmäksi muita alan toimijoita. Palvelujen kilpailutus yleistyisi metsänomistajien keskuudessa, ja palvelujen tarjonta muuttuisi kaiken kaikkiaan markkinaohjautuvammaksi.

Esitetyt muutokset turvaisivat nykyisten metsänhoitoyhdistysten muodostaman verkoston säilymisen ja siten metsänhoitoyhdistysten keskeisen roolin puukaupan toteuttamisessa. Esityksellä ei arvioiden mukaan ole merkittäviä välittömiä vaikutuksia puumark-

kinoiden toimintaan. Vaikka puukaupan rajoitteiden poisto mahdollistaisi esimerkiksi puuta käyttävän teollisuuden ja metsänhoitoyhdistysten uudenlaiset yhteistyömuodot, puukaupan käytännöt eivät todennäköisesti merkittävästi muutu lyhyellä ajalla. Metsänhoitoyhdistysten toiminta puukaupassa tarjoaisi kuitenkin puuta jalostavalle teollisuudelle enemmän valinnanmahdollisuuksia puuhuollon järjestämisessä.

Hallitus seuraa esitettyjen muutosten vaikutusta metsäalan palveluntarjoajien toimintaan ja kilpailuneutraliteetin toteutumiseen sekä arvioi erityislain säilyttämisen tarvetta viiden vuoden siirtymävaiheen jälkeen.

Vaikutukset metsänomistajiin

Metsänomistajien näkökulmasta esityksen merkittävin muutos olisi laissa säädetyn metsänhoitomaksun poistaminen. Metsänhoitomaksun periminen on sitonut metsänomistajia metsänhoitoyhdistykseen, vaikka he eivät käyttäisikään yhdistysten palveluja. Metsänomistajat pysyisivät jatkossa metsänhoitoyhdistysten jäseninä, jos he kokisivat, että jäsenille tarjottavat palvelut ovat kilpailukykyisiä ja vastaavat heidän tarpeitaan. Metsänhoitoyhdistysten toiminta ja palvelujen tarjonnan sisältö määräytyisivät nykyistä selvemmin kysynnän perusteella. Asiakaslähtöisyyden lisääntyminen tukisi metsänomistajien tavoitteiden toteutumista metsien hoidossa ja käytössä.

Toiminnan tehostumisen ansiosta metsänhoitopalvelujen keskimääräisen hintatason voidaan arvioida kehittyvän maltillisemmin kuin ilman esitettyjä muutoksia. Ehdotuksen voidaan siten arvioida vähentävän metsätalouden kustannuksia ja vaikuttavan osaltaan positiivisesti metsätalouden kannattavuuteen.

Metsänhoitoyhdistysten tarjoamien palvelujen hinnoittelu perustuisi todennäköisesti nykyistä tarkemmin todellisiin kustannuksiin, elleivät metsänhoitoyhdistykset itse haluaisi tukea jäseniään liiketoiminnan tuotoilla. Metsänhoitomaksuvaroilla voidaan nykyisen metsänhoitoyhdistysasetuksen mukaisesti tasata pienillä metsikkökuvioilla toteutettavien metsänhoitotöiden yleiskustannuksia. Pienille käsittelyalueille tehtävien metsänhoitotöiden hinnat voivat siten uudistuksen seurauk-

sena nousta nykyisestä, vaikka hinnat keskimäärin laskisivat. Toisaalta lisääntyvä kilpailu voi alentaa palvelujen hintatasoa.

Kilpailun lisääntymisen voidaan arvioida lisäävän metsäpalvelujen markkinointia. Tehokkaampaan markkinointiin liittyvä neuvonta voi osaltaan parantaa metsänomistajien tietoisuutta metsänhoitotöiden tarpeellisuudesta ja aktivoida heitä toteuttamaan tarpeellisia metsänhoitotöitä ajallaan.

4 Asian valmistelu

4.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Maa- ja metsätalousministeriön johdolla on toiminut työryhmä, jossa ministeriön lisäksi ovat olleet edustettuina Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry ja Metsäteollisuus ry. Työryhmä on selvittänyt mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja voimassa olevan metsänhoitoyhdistyslain uudistamiseksi. Työryhmä antoi ensimmäisen ehdotuksensa 31.1.2012, jonka pohjalta käytiin alan sidosryhmien kanssa keskusteluja kevään 2012 aikana. Työryhmä tarkensi esityksen yksityiskohtia 8.2.2013 antamassaan ehdotuksessa, josta ministeriö järjesti 20.3.2013 sidosryhmäkuulemisen. Hallituksen esitys on valmisteltu virkatyönä ehdotuksen ja siitä sidosryhmäkuulemisessa esitettyjen kannanottojen pohjalta.

4.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Ehdotuksesta ovat antaneet lausuntonsa oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Verohallinto, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Maaseutuvirasto, Metsähallitus, Suomen metsäkeskus, Metsäntutkimuslaitos, Bioenergia ry, Eläkekassa Verso, Energiateollisuus ry, Etämetsänomistajien Liitto ry, Koneyrittäjien liitto ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, METO – Metsäalan Asiantuntijat ry, Metsäalan kuljetusyrittäjät ry, Metsänhoitajaliitto ry, metsänhoitoyhdistykset Etelä-Pohjanmaa, Ilmajoki, Kihniö-Parkano, Metsäpohjanmaa ja Sodankylä, metsänomistajien liitot Etelä-Suomi, Järvi-Suomi, Länsi-Suomi ja Pohjois-Suomi, Metsäteollisuus ry, Puu- ja erityisalo-

jen liitto, Suomen Sahat ry ja Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf. Patenti- ja rekisterihallitus on ottanut ehdotukseen kantaa jatkovalmistelun aikana.

Valtaosa lausunnonantajista on pitänyt ehdotuksen tavoitteita kannatettavina ja tavoitteiden ehdotettua toteuttamistapaa pääosin perusteltuna. Lausunnoissa on pidetty kuitenkin tarpeellisenä arvioida tarkemmin muun muassa uusien metsänhoitoyhdistysten rekisteröimiskynnystä, puukaupallisen toiminnan tarkoituksenmukaista ja kilpailun kannalta neutraalia järjestämistapaa sekä metsänhoitoyhdistyslain, yhdistyslain ja metsänhoitoyhdistysten taloudellisen toiminnan suhdetta. Lausunnoissa on myös katsottu, ettei metsänhoitoyhdistyksistä olisi enää tarpeen säätää erityislailia.

Metsänhoitoyhdistysten lausunnoissa on korostettu, että lain muutos vaikuttaisi voimakkaasti yhdistysten toimintamuotoihin ja myös niiden työntekijöiden määrään. Yhdistysten toiminnan sopeuttamiseksi metsänhoitomaksua tulisi kantaa koko sen ajan, kun nykyinen laki on voimassa. Vararahastojen ja metsänhoitomaksujen käyttöä koskevat rajoitukset tulisi poistaa heti uusien säännösten tullessa voimaan. Ehdotuksen mukainen siirtymäaika on metsänhoitoyhdistysten mukaan muutoinkin liian lyhyt, ja lain voimaantuloa tulisi siirtää vuoteen 2016.

Lausuntojen perusteella hallituksen esityksen yksityiskohtaisia perusteluja on täydennetty erityisesti metsänhoitoyhdistysten taloudellisen toiminnan ja metsänhoitoyhdistyslain ja yleisen yhdistyslain suhteen selventämiseksi.

Vararahastojen ja metsänhoitomaksujen käyttörajoituksia on jatkovalmistelussa lievennetty siten, että rajoitukset päättyisivät jo vuoden 2015 lopussa.

Ehdotukseen on lisätty säännös, joka koskee tietojen luovuttamista metsänhoitoyhdistykselle Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä. Säännös olisi tarpeen, jotta metsänhoitoyhdistys ei lakisääteisestä asemastaan huolimatta saisi tietoja luovutettaessa parempaa asemaa verrattuna muihin metsäalan palveluja tarjoaviin yksityisiin toimijoihin.

Ehdotuksen siirtymäsäännöksiä on Verohallinnon esittämällä tavalla täydennetty viivästyneinä kannettavien metsänhoitomaksujen osalta siten, että joulukuun 2015 kausitilityksen jälkeen maksut tilitettäisiin valtiolle. Menetetty maksukertymä korvattaisiin yhdistyksille alentamalla Verohallinnon metsänhoitomaksuista perimä kantopalkkio nykyisestä kahdesta prosentista 1,4 prosenttiin joulukuusta 2014 alkaen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotukset

1.1 Laki metsänhoitoyhdistyksistä

1 §. *Metsänhoitoyhdistyksen tarkoitus ja tehtävät.* Ehdotuksen mukaan metsänhoitoyhdistykset säilyisivät erityislakiin perustuvina yksityisoikeudellisina yhdistyksinä. Metsänhoitoyhdistysten tehtävänä olisi kuten nykyisinkin edistää jäsentensä harjoittaman metsätalouden kannattavuutta ja muita jäsenten tärkeänä pitämiä metsätalouden tavoitteita sekä taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää metsien hoitoa ja käyttöä. Yhdistysten tarkoitusta koskevaan säännökseen lisättäisiin selvyuden vuoksi jäsenten edunvalvonta, mikä kuvaisi nykyistä tarkemmin yhdistysten tosiasiallista toimintaa. Metsänhoitoyhdistykset valvovat jäsentensä ja voimassa olevan lain mukaan myös toimialueensa muiden metsänomistajien etua esimerkiksi alueiden käytön suunnittelua ja metsäsertifiointia koskevissa asioissa.

Metsänomistajan määritelmä säilyisi laissa ennallaan. Voimassa olevan lain 2 §:n mukaan metsänomistajalla tarkoitetaan luonnollista tai oikeushenkilöä, joka kalenterivuoden alkaessa omistaa metsätalouteen käytettävissä olevaa maata käsittävän kiinteistön. Metsänomistajaa koskevia säännöksiä sovelletaan eräin rajoituksin myös muun muassa niihin, joilla on pysyvä hallintaoikeus metsään.

Voimassa olevan pykälän 1 momentissa käytetty yleiskäsite metsänomistajien yhteenliittymä korvattaisiin yhdistyslain (503/1989) 2 §:n 2 momentin mukaisesti käsitteellä yhteisö. Muutos ei vaikuttaisi lain soveltamiseen.

Pykälän nykyisen 2 momentin mukaan metsänhoitoyhdistyksillä on tarkoituksensa toteuttamiseksi oikeus saada metsänomistajilta lakisääteisesti perittäviä veroluonteisia metsänhoitomaksuja. Yhdistykset saavat vuosittain metsänhoitomaksuja yhteensä noin 27 – 28 miljoonaa euroa. Maksun veroluonteisuuden vuoksi metsänhoitoyhdistysten on katsottu saavan epäoikeutettua kilpailuetua muihin toimijoihin nähden, jotka tarjoavat

vastaavia metsäomaisuuden hoitoon ja käyttöön tarkoitettuja palveluja markkinapohjaisesti. Metsänhoitomaksuista saatuja varoja voi metsätalouden edistämistoiminnan lisäksi ohjautua myös erilaisen liiketoiminnan rahoittamiseen, mikä on edelleen omiaan vääristämään kilpailua. Euroopan unionin komissio on myös kiinnittänyt huomiota tähän kilpailun vääristymiseen ja edellyttänyt Suomen valtiolta toimenpiteitä palvelumarkkinan tasapuolistamiseksi lainsäädäntöä muuttamalla.

Esityksen mukaan lakisääteisestä metsänhoitomaksusta luovuttaisiin tasapuolisten kilpailuolosuhteiden luomiseksi eri toimijoiden välillä. Tämän vuoksi yhdistysten oikeutta metsänhoitomaksuihin koskeva 1 §:n 2 momentti samoin kuin muut metsänhoitomaksuja koskevat nykyisen lain säännökset ehdotetaan kumottaviksi. Ehdotuksen mukaan metsänhoitoyhdistysten oikeus metsänhoitomaksuihin lakkaisi 1 päivänä tammikuuta 2014, ja metsänhoitomaksu kannettaisiin siten viimeisen kerran vuodelta 2013. Metsänhoitomaksua koskevan säännöksen sekä lain eräiden muiden säännösten kumoamisesta ennen muun uudistuksen voimaan tuloa säädettäisiin erillisellä lailla. Kysymystä käsitellään tarkemmin jäljempänä kumoamisesta annettavan lakiehdotuksen perusteluissa.

Metsänhoitoyhdistyksen tehtävistä säädetään voimassa olevan lain 3 §:ssä. Tehtäviä koskeva sääntely ehdotetaan siirrettäväksi lain 1 §:ään sen uudeksi 3 momentiksi. Voimassa olevan lain mukaan metsänhoitoyhdistyksen yleisenä tehtävänä on tarjota metsänhoitopalveluja ja tarvittavaa ammattiapua kaikille toimialueensa metsänomistajille. Ehdotuksen mukaan metsänhoitoyhdistyksille ei kuitenkaan määrättäisi enää toimialueita, vaan yhdistykset voisivat hankkia jäsenensä ja siten myös tarjota palvelujaan ilman nykyisiä maantieteellisiä rajoituksia. Myös lakisääteisestä metsänhoitomaksusta luovuttaisiin. Tämän vuoksi pykälää muutettaisiin niin, että se koskisi metsänhoitoyhdistyksen palvelujen tarjoamista yhdistyksen jäsenyyden perusteella. Lisäksi säännöstä täydennettäisiin siten, että yhdistyksen tehtävänä olisi

tarjota jäsenilleen paitsi metsätalouden harjoittamiseen myös metsän omistamiseen liittyviä palveluja.

Jäsenille suunnatun toiminnan lisäksi metsänhoitoyhdistys voisi tarjota metsänhoitopalveluja myös muille metsänomistajille ja harjoittaa muuta taloudellista toimintaa siten, kuin yhdistyslaissa säädetään. Yhdistyslain 5 §:n mukaan yhdistys saa harjoittaa vain sellaista elinkeino- tai ansiotoimintaa, josta on määrätty sen säännöissä. Säännöissä määrätyn toiminnan lisäksi yhdistys voi harjoittaa elinkeino- tai ansiotoimintaa, joka liittyy välittömästi sen tarkoituksen toteuttamiseen tai jonka taloudellinen arvo on vähäinen.

Yhdistykselle sallittavan taloudellisen toiminnan laatuun ja laajuuteen voivat yhdistyslakia koskevan hallituksen esityksen mukaan (HE 64/1988 vp) vaikuttaa muun muassa yhdistyksen jäsenmäärä, yhdistyksen aatteellisen toiminnan laajuus sekä toiminnan alueellinen ulottuvuus. Se, missä määrin yhdistys voi harjoittaa taloudellista toimintaa menettämättä asemaansa yhdistyslain mukaisena aatteellisena yhteisönä, määräytyy yhdistyslain soveltamisalaa koskevan 2 §:n 1 momentin perusteella. Yhteisöä ei pidetä aatteellisena yhdistyksenä, jos sen tarkoituksena on aatteellisten päämäärien lisäksi voiton tai muun välittömän taloudellisen edun hankkiminen siihen osallisille taikka jos sen tarkoitus tai toiminnan laatu muuten on pääasiassa taloudellinen.

Metsänhoitoyhdistyslain ehdotetun 1 §:n 3 momentin mukaisesti metsänhoitoyhdistys voisi tarjota nykyiseen tapaan aatteellisena yhdistyksenä toimien metsän omistamiseen ja metsätalouden harjoittamiseen liittyviä palveluja kuten neuvontaa ja koulutusta, metsänviljelyä, taimikonhoitoa, leimikkosuunnitelmien laadintaa ja puunkorjuupalveluja. Palvelun järjestämiseksi yhdistys voisi tarvittaessa hankkia puutavaraa jäseniltään vastikkeellisesti ja samoin luovuttaa sitä vastikkeellisesti eteenpäin ilman, että toimintaa voitaisiin yksinomaan tällä perusteella pitää pääasiallisesti taloudellisena. Varsinainen elinkeino- tai ansiotoiminta metsänhoitoyhdistyksen olisi sen sijaan järjestettävä tällaista toimintaa varten tarkoitettussa yhteisömuodossa kuten osakeyhtiönä. Liiketoiminnan erottaminen yhdistyksen toiminnasta olisi

tarpeen myös liiketoimintaan taloudellisten riskien hallinnan sekä toiminnan läpinäkyvyyden kannalta.

3 §. Metsänhoitoyhdistyksen perustaminen ja rekisteröinti. Metsänhoitoyhdistykset voivat nykyisin toimia vain metsäkeskuksen vahvistamalla toimialueilla. Lain mukaan yhdistyksen toimialue on tullut vahvistaa sellaiseksi, että yhdistyksen on mahdollista alueelta kertyvien metsänhoitomaksujen ja muiden tulojen avulla hankkia riittävä henkilöstö ja muut voimavarat tarkoituksensa ja tehtäviensä toteuttamiseksi. Vastaavasti yhdistyksen velvollisuus tarjota metsänomistajille palveluja ei perustu yhdistyksen jäsenyyteen, josta metsänomistaja voi myös halutessaan kieltäytyä, vaan metsänomistajien yhdistykselle maksamiin pakollisiin metsänhoitomaksuihin. Edellä 1 §:n perusteluissa selostetuista syistä metsänhoitomaksusta ja sen myötä metsänhoitoyhdistysten lakisääteisesti vahvistettavista toimialueista luovuttaisiin. Sekä nykyiset että perustettavat uudet metsänhoitoyhdistykset voisivat hankkia jäsenensä ja tarjota palvelujaan ilman lakiin perustuvia maantieteellisiä rajoituksia.

Metsänhoitoyhdistyksiä koskevaa sääntelyä purettaessa tulee varmistaa, että siirtymä uuteen järjestelmään voidaan toteuttaa hallitusti ja että muutokset nykyisten yhdistysten toimintaympäristössä voidaan riittävästi ennakoita. Metsänhoitoyhdistykset ovat noin 60 vuoden aikana pitkäjänteisellä toiminnallaan luoneet alalle metsänomistajien palvelujen ja edunvalvonnan toimintamallin, jota arvostetaan ja jonka tunnettavuudella voidaan katsoa olevan myös brändiarvoa. Yhdistysten toiminnan ylläpitäminen on tärkeää sekä laajan metsänomistajakunnan etujen että hyvän metsänhoidon, häiriöttömän puukaupan ja puun tarjonnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Osana metsänhoidon edistämistehtävien hoitoa yhdistyksille on lisäksi kertynyt merkittäviä taloudellisia vastuita muun muassa henkilöstönsä eläke-eduista ja niiden vaatiman rahoituksen turvaamisesta vuosiksi eteenpäin.

Esityksen yhtenä tarkoituksena on paitsi edistää olemassa olevien yhdistysten toimintaa myös luoda edellytyksiä uusien yhdistysten muodostamiselle metsänomistajien tarpeiden mukaan. Sekä uusille että nykyisille

metsänhoitoyhdistyksille tulee lainsäädäntöä muutettaessa varmistaa yhtäläiset toiminta-edellytykset. Toimintaansa aloittavat yhdistykset olisivat kuitenkin jossain määrin edullisemmassa kilpailuasemassa sen vuoksi, ettei niillä olisi vastattavanaan edellä todettuja olemassa olevien yhdistysten taloudellisia velvoitteita. Epäsuhtainen kilpailuasema korostuisi, jos kaikki metsäpalveluja tarjoavat organisaatiot voisivat halutessaan rekisteröityä metsänhoitoyhdistyksiksi ja siten hyödyntää nykyisten metsänhoitoyhdistyksen asemaa ja toiminnan tunnettuutta jäsenhankinnassaan ja palveluja tarjotessaan.

Edellä sanotuista perusteista lainsäädäntöön edelleen vähimmäisvaatimuksista, jotka metsänhoitoyhdistyksen ja sen toiminnan laajuuden tulisi täyttää. Ehdotuksen mukaan yhdistys voisi toimia laissa tarkoitettuna metsänhoitoyhdistyksenä, jos sen jäsenenä olisi vähintään 300 metsänomistajaa. Lisäksi edellytettäisiin, että yhdistyksen jäsenten hallinnassa olisi lain 2 §:ssä tarkoitettua metsätaloutteen käytettävissä olevaa maata yhteensä vähintään 10 000 hehtaaria joko omistusoikeuden tai pysyvän hallintaoikeuden perusteella. Vaatimuksia määriteltäessä on pyritty ottamaan huomioon paitsi edellä todettu tarve turvata olemassa olevien metsänhoitoyhdistysten toiminta järjestelmän muutostilanteessa myös se, etteivät laissa säädetty vaatimukset muodostaisi sellaista kynnystä uusiin metsänhoitoyhdistysten perustamiselle, jonka voitaisiin katsoa rajoittavan alan toimijoiden kilpailua. Kilpailuoikeuden näkökulmasta metsänhoitoyhdistysten rekisteröinnille asetettavat rajoitukset sääntelisivät ainoastaan metsänhoitoyhdistys- tai metsäreviirinimen käyttöä yhdistysmuotoisessa metsäalan toiminnassa. Rajoituksilla ei olisi vaikutusta yritysten tai muiden toimijoiden mahdollisuuteen päästä markkinoille ja tarjota samoja tai muita metsätalouden palveluja. Rajoitukset eivät vaikuttaisi myöskään mahdollisuuteen muodostaa muita aatteellisia yhteisöjä metsänomistajien edunvalvontaa varten.

Laissa säädettyjen vaatimusten tulisi täyttyä ennen yhdistyksen muodostamista lain mukaiseksi metsänhoitoyhdistykseksi. Yhdistyksellä olisi toisaalta oltava perustamisensa jälkeen riittävästi aikaa koota lain vaa-

timukset täyttävä jäsenkunta. Tämän vuoksi laissa säädettäisiin, että jäsenmäärää ja jäsenten hallinnassa olevia metsäalueita koskevat vaatimukset olisi täytettävä viimeistään silloin, kun yhdistys hakee rekisteröintiä.

Ehdotetun 3 §:n 2 momentin mukaan yhdistyksen olisi liitettävä Patentti- ja rekisterihallitukselle toimitettavaan rekisteröintihakemukseen Suomen metsäkeskuksen lausunto siitä, että pykälän 1 momentissa säädetty rekisteröimisen edellytykset täyttyvät. Metsäkeskukselta on saatavissa ajantasaisin tieto luonnollisista ja oikeushenkilöistä, jotka omistavat metsätaloutteen käytettävää maata, sekä alueiden pinta-aloista. Metsäkeskuksella ei kuitenkaan ole tietoja niistä tahoista, joilla omistusoikeuden sijaan on metsänhoitoyhdistyslaissa tarkoitettu hallintaoikeus metsään. Yhdistyksen olisi näiden jäsenten osalta toimitettava rekisteriviranomaiselle muu luotettava selvitys.

Ehdotuksen mukaan olisi riittävää, että metsänhoitoyhdistys täyttäisi laissa säädetty vaatimukset rekisteröinnistä päätettäessä. Yhdistyksellä ei olisi velvollisuutta ilmoittaa rekisteriviranomaiselle yhdistyksen jäsenmäärän tai jäsenille kuuluvan metsämaan kokonaispinta-alan muuttumisesta, vaikka nämä muutosten jälkeen alittaisivat rekisteröintivaatimusten vähimmäisraajat. Ilmoittamisvelvollisuudesta ja sen edellyttämästä viranomaisvalvonnasta aiheutuva hallinnollinen taakka ei olisi järkevissä suhteissa sääntelyn tarkoitukseen.

Ehdotetun 3 §:n 3 momentin mukaan rekisteröidyn metsänhoitoyhdistyksen nimeen liitettäisiin sana "metsänhoitoyhdistys", "metsäreviiri", "skogsvårdsförening" tai "skogsvir". Vastaava säännös sisältyy voimassa olevan lain 19 §:ään. Muilla rekisteröidyillä tai rekisteröimättömillä yhdistyksillä ei olisi oikeutta käyttää itsestään nimitystä metsänhoitoyhdistys tai metsäreviiri. Nimen väärään käyttöön voitaisiin puuttua esimerkiksi silloin, jos muu yhdistys käyttäisi metsänhoitoyhdistyksen nimeä markkinoidessaan yhdistystoimintaansa tai tarjoamiaan metsänhoitopalveluja.

Ehdotetun pykälän 3 momentin mukaan metsänhoitoyhdistyksen perustamisesta ja rekisteröinnistä olisi muutoin voimassa, mitä yhdistyslaissa säädetään. Vaikka metsänhoi-

toyhdistyslain nykyinen 20 § ja siihen sisältyvä yleissäännös lain suhteesta yhdistyslakiin säilytettäisiin, myös yhdistyksen perustamista ja rekisteröimistä koskevaan 3 §:ään otettaisiin selvyyden vuoksi erillinen viittaus yhdistyslakiin. Sovellettaviksi tulisivat esimerkiksi yhdistyksen perustamiskirjaa ja perusilmoitusta koskevat yhdistyslain säännökset.

Käytettävissä olevien tietojen mukaan muutama nykyisistä metsänhoitoyhdistyksistä ei mahdollisesti täyttäisi laissa säädettäviä rekisteröinnin edellytyksiä. Tällä ei kuitenkaan olisi merkitystä, koska lain siirtymäsäännösten mukaan kaikki nykyiset metsänhoitoyhdistykset katsottaisiin sellaisinaan 3 §:n mukaisesti rekisteröidyiksi yhdistyksiksi uusien säännösten tullessa voimaan.

Voimassa olevan lain 3 §:ää vastaava säännös metsänhoitoyhdistysten tehtävistä otettaisiin edellä todetuin tavoin lain 1 §:ään sen uudeksi 3 momentiksi.

6 §. Jäsenyys metsänhoitoyhdistyksessä. Voimassa olevan lain mukaan kaikilla metsänhoitoyhdistyksen toimialueeseen kuuluvilla metsänomistajilla on oikeus liittyä yhdistyksen jäseneksi. Oikeuden perusteena on metsänomistajan velvollisuus maksaa alueensa yhdistykselle metsänhoitomaksua. Kun yhdistysten oikeus metsänhoitomaksuun poistettaisiin, metsänhoitoyhdistykset voisivat muiden yhdistysten tavoin itse päättää jäseneksi ottamisesta yhdistyslain mukaisesti.

Laissa tarkoitettujen metsänhoitoyhdistyksen jäseneksi voitaisiin ehdotuksen mukaan hyväksyä vain lain 2 §:ssä määritellyt metsänomistajat. Jäsenyyden peruste ei siten tältä osin muuttuisi. Vaikka 2 §:n määritelmä kattaa myös yhteisesti omistetun metsän osanomistajat itsenäisesti ja toisistaan riippumatta, jäsenyyttä koskevaan 6 §:ään otettaisiin edelleen selvyyden vuoksi tätä koskeva säännös.

Ehdotuksen mukaan metsänhoitoyhdistyksen jäsenenä voisivat olla myös yhdistyksen jäseneksi hyväksytyn yhteismetsälaisissa (109/2003) tarkoitettujen yhteismetsän osakkiinteistöjen omistajat. Omistajien niin halutessa jäsenyys seuraisi suoraan yhteismetsän jäsenyydestä eikä siten edellyttäisi yhdistyksen hyväksyntää. Jäsenyyden avulla voitaisiin parantaa osakkaiden tiedonsaantia sekä

lisätä heidän kiinnostustaan ja vaikutusmahdollisuuksiaan yhteismetsän hoitoon. Koska jokaisella omistusyksiköllä olisi ehdotetun 15 §:n 1 momentin mukaan vain yksi yhteinen ääni kuten nykyisinkin, yhteismetsän osakkaan jäsenyyteen ei sisältyisi äänivaltaa.

Yhdistyksen kannatusjäseneksi voitaisiin hyväksyä kuka tahansa metsänomistuksesta riippumatta. Myöskään kannatusjäsenellä ei olisi äänivaltaa yhdistyksen päätöksenteossa.

Jäsenyyden alkamisesta ja päättymisestä ei olisi enää tarpeen säätää laissa erikseen, vaan metsänhoitoyhdistykseen sovellettaisiin näiltä osin yhdistyslain yleisiä säännöksiä. Jäsenyys metsänhoitoyhdistyksessä alkaisi, kun yhdistyksen hallitus olisi hyväksynyt jäsenilmoituksen, jollei yhdistyksen säännöissä toisin määrättäisi. Jos yhdistystä ei olisi vielä rekisteröity esimerkiksi jäsenhankinnan ollessa kesken, jäsenyys varsinaisessa metsänhoitoyhdistyksessä alkaisi yhdistyksen tultua rekisteröidyksi.

7 §. Tietojen saaminen Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä. Metsänhoitoyhdistykset voivat saada käyttöönsä tietoja Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä. Tietojen luovuttamisen perusteista säädetään Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetussa laissa (419/2011). Luovuttamiseen sovelletaan, mitä viranomaisesta säädetään viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999). Metsänhoitoyhdistykset pitävät jäsenistään ja asiakkaistaan henkilörekistereitä, joihin sovelletaan henkilötietolakia (523/1999). Koska metsänhoitoyhdistysten tehtävistä säädetäisiin jatkossakin lailla, metsätietojärjestelmän tietojen luovutuksen perusteena voisi olla henkilötietolain 8 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu laissa säädetty tehtävä. Jos metsänhoitoyhdistys voisi saada metsätietojärjestelmän henkilötietoja käyttöönsä mainitulla perusteella, se olisi tietojen luovutusten osalta paremmassa asemassa verrattuna muihin metsäalan palveluja tarjoaviin yksityisiin toimijoihin. Koska lakiehdotuksen keskeisenä tavoitteena on luoda tasapuoliset kilpailuedellytykset eri toimijoille metsäpalvelujen tarjonnassa, pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, ettei metsänhoitoyhdistyksellä olisi oikeutta saada henkilötietoja käyttöönsä henki-

lötietolain 8 §:n 1 momentin 4 kohdan perusteella.

15 §. Päätöksenteko metsänhoitoyhdistyksessä. Voimassa olevan lain tavoitteena on ollut muun muassa kasvattaa metsänhoitoyhdistysten kokoa ja siten tehostaa yhdistysten toimintaa. Lakia säädettyä yhdistysten päätöksentekomenettelyä yksinkertaistettiin, jotta eri metsänomistajaryhmillä olisi paremmat mahdollisuudet osallistua varsinkin metsänhoitoyhdistysten yhdistämistä koskevaan päätöksentekoon. Tämän vuoksi lain 15 §:n 1 momentissa säädetään, että metsänhoitoyhdistysten pakollisina toimieliminä ja päätösvallan käyttäjinä toimivat jäsenten valitsevat valtuustot. Pykälän voimassa olevan 3 momentin mukaan päätös metsänhoitoyhdistyksen yhdistymisestä voidaan yhdistyslain yleisten säännösten estämättä tehdä yksinkertaisella äänen enemmistöllä. Nämä metsänhoitoyhdistyksen päätöksentekomenettelyä ja yhdistysten yhteenliittymistä edistävät säännökset säilyisivät ennallaan. Nykyisen lain aikana metsänhoitoyhdistysten määrää on onnistuttu vähentämään lakia säädettyä toimineista 265 yhdistyksestä 96 yhdistykseen, ja yhteenliittymisiä tulisi edelleen jatkaa.

Voimassa olevan lain mukaan yhdistyksen hallituksen jäsenet on valittava siten, että he edustavat riittävästi yhdistyksen toimialueen eri osia sekä jäsenenä olevaa metsänomistajakuntaa. Jälkimmäisellä tarkoitetaan sekä toimialueen ulkopuolella asuvia metsänomistajia että erilaisia metsänomistajaryhmiä, kuten maanviljelijät ja toisaalta muut aktiiviyöelämässä olevat. Ehdotuksen mukaan yhdistyksille ei enää vahvistettaisi toimialueita. Ehdotuksen mukaan ei olisi olemassa muutaakaan perustetta sille, että yhdistyksen hallituksen edustavuudesta säädetäisiin laissa, vaan yhdistys päättäisi hallituksen kokoonpanoa koskevista vaatimuksista säännöissään. Hallituksen kokoonpanossa voitaisiin tarvittaessa ottaa huomioon esimerkiksi suurja pienmetsänomistajat, institutionaaliset ja henkilöomistajat taikka maaseutuelinkeinoja harjoittavat ja muulla tavalla toimeentulonsa hankkivat jäsenet.

Metsänhoitoyhdistyksillä on voimassa olevan 15 §:n 4 momentin mukaan oikeus saada Verohallinnolta tiedot niistä metsänomistajis-

ta, joilla on velvollisuus suorittaa metsänhoitomaksu. Tietojen perusteella metsänhoitoyhdistyksen vaalitoimikunnan tulee perustaa ja asettaa nähtäville äänioikeusrekisteri yhdistyksen jäsenistä ja muista yhdistyksen toimialueen metsänomistajista, joilla on oikeus äänestää yhdistyksen valtuuston vaaleissa. Metsänhoitomaksun poistuessa Verohallinto ei enää kokoaisi näitä tietoja. Vaikka Verohallinnolla on metsäverotusta varten tarvittavat tiedot metsänomistajista, tietoja ei voitaisi enää luovuttaa metsänhoitoyhdistyksille nykyiseen tarkoitukseen. Yhdistyksillä ei olisi esityksen mukaan myöskään toimialueita, joiden perusteella yhdistyksen vaaleissa äänioikeutetut metsänomistajat voitaisiin rajata, vaan äänioikeus määräytyisi yhdistyksen jäsenyyden perusteella. Lain muutoksen jälkeen yhdistykset saisivat tarvitsemansa tiedot metsänomistajista Suomen metsäkeskuksen ylläpitämästä rekisteristä. Metsäkeskuksen tehtävänä on ylläpitää metsänomistajarekisteriä ja metsävaratietoja sekä aktivoida metsänomistajia metsätalouden harjoittamiseen. Metsänhoitoyhdistykset tarvitsisivat tietoja jäsentensä metsänomistuksesta paitsi vaalien yhteydessä myös silloin, kun uusi yhdistys hakisi rekisteröintiä. Lisäksi yhdistykset voisivat tarvita metsänomistajatietoja jäsenhankintaan ja palvelujensa markkinointiin. Yhdistykset voisivat pyytää tietoja Suomen metsäkeskukselta samoin ehdoin kuin muutkin toimijat.

Nykyisen lain 15 §:n 4 momentissa säädetään lisäksi, että metsänhoitoyhdistyksen valtuusto asettaa vaalitoimikunnan, joka vastaa vaalien toimeenpanosta. Vaalien järjestämistä ei olisi enää tarpeen säätää laissa, vaan se voitaisiin jättää yhdistyksen päätettäväksi.

Tarkemmat säännökset metsänhoitoyhdistyksen päätöksentekojärjestyksestä annettaisiin tarvittaessa edelleen valtioneuvoston asetuksella.

Kumottavat säännökset

Metsänhoitoyhdistyslain 4, 5, 8, 9, 11–13, 16–19, 21 ja 22 § ehdotetaan kumottaviksi. Lisäksi lain 7 §:n mukaisesta metsänhoitoyhdistysten liiketoiminnan sääntelystä luovutaisiin, ja vapautuvan pykälänumeron koh-

dalle otettaisiin muu säännös. Lain 1 §:n 2 momentti sekä 10 ja 14 § ehdotetaan kumottaviksi ennen metsänhoitoyhdistyslain muutoksen voimaantuloa. Tästä säädettäisiin jäljempänä selostettavalla erillisellä lailla.

Lain 4 §, joka koskee metsänhoitoyhdistysten velvollisuutta kohdella metsänhoitomaksua maksavia metsänomistajia tasapuolisesti, kumottaisiin, koska metsänhoitoyhdistysten ja niiden jäsenten välisiin suhteisiin sovellettaisiin yhdistyslain säännöksiä. Kumottavaksi ehdotettu lain 5 § koskee metsänhoitoyhdistysten toimialueita, joista ehdotuksen mukaan luovuttaisiin.

Voimassa olevan lain 7 §:n mukaan metsänhoitoyhdistys ei saa harjoittaa kauppaa ostamalla tai myymällä metsänhakuoikeuksia tai puutavaraa omaan lukuunsa. Yhdistys ei saa harjoittaa muutakaan sellaista elinkeinotoimintaa, joka ei ole tarpeellista yhdistyksen tarkoituksen ja tehtävien toteuttamiseksi. Metsänhoitoyhdistys ei saa myöskään olla osakkaana tai jäsenenä yhteisössä, joka pääasiallisesti harjoittaa metsänhoitoyhdistykseltä kiellettyä toimintaa. Sama koskee lisäksi osakkuutta, jäsenyyttä tai määräysvaltaa sellaisessa yhteisössä, jonka kirjanpitolain 6 §:ssä tarkoitettuun konserniin kuuluva yhteisö harjoittaa pääasiallisesti tällaista toimintaa. Rajoitusten perusteena ovat metsänhoitoyhdistysten saamat ja julkiseen rahoitukseen verrattavissa olevat metsänhoitomaksut sekä se, että muu kuin metsänomistajien toimeksiannosta harjoitettava puukaupallinen toiminta voi nykyisin aiheuttaa eturistiriitaa metsänhoitoyhdistyksen ja metsänomistajien välillä. Metsänhoitomaksusta luopumisen jälkeen rajoitukset eivät olisi enää tarpeen kilpailuneutraliteetin turvaamiseksi. Toisaalta kilpailuneutraliteetin toteuttaminen edellyttää myös, että liiketoimintaa koskevista rajoituksista luovutaan, jotta yhdistykset voisivat toimia tasapuolisessa kilpailuasemassa alan muiden palveluntuottajien kanssa.

Yhdistysmuoto ei kuitenkaan sovellu eikä sitä yhdistyslain mukaan voida käyttää varsinaisen elinkeino- tai ansiotoiminnan harjoittamiseen. Osakeyhtiöstä ja osuuskunnasta poiketen yhdistyslaissa ei ole varauduttu yhdistyksen liiketoiminnan harjoittamiseen kuuluvan taloudellisen riskin ottoon ja hallinnon järjestämiseen, yhdistyksen liiketoi-

mintaan liittyvien jäsenten intressien yhteensovittamiseen, liiketoimintaan liittyvien yhdistyksen jäsenten ja sivullisten perusteltujen odotusten suojaamiseksi tarvittaviin oikeussuojakeinoihin eikä taloudellisesta toiminnasta raportoimiseen. Taloudellisten riskien hallinnan, toiminnan läpinäkyvyyden sekä kilpailuneutraliteetin turvaamiseksi myös metsänhoitoyhdistysten tulisi harjoittaa varsinaista liiketoimintaa tätä varten tarkoitettussa yhteisömuodossa kuten osakeyhtiönä tai osuuskuntana. Asiasta ei olisi kuitenkaan tarpeen erikseen säätää metsänhoitoyhdistyslaissa, koska liiketoiminnan harjoittaminen rajautuisi yhdistystoiminnan ulkopuolelle ehdotetun 1 §:n 3 momentin ja siinä viitatus yhdistyslain mukaisesti.

Ehdotuksen mukaan metsänhoitoyhdistykset pystyisivät nykyistä paremmin turvaamaan jäsentensä etuja esimerkiksi yhdistyksen omistaman osake-yhtiön kautta. Yhdistykset voisivat hankkia näin tuloja tukeakseen myös sellaisten metsänhoitopalvelujen tarjontaa, jotka palvelun luonteen tai heikon kannattavuuden vuoksi eivät olisi markkinaehtoisesti metsänomistajien saatavissa. Yhdistyksen jäsenet päättäisivät yhdistyksen säännöissä liiketoiminnan sisällöstä ja laajuudesta samoin kuin siitä, millaisessa yhtiötai muussa muodossa liiketoimintaa harjoitettaisiin.

Metsänhoitoyhdistysten markkinaperusteisten palveluiden tuottaminen olisi lähtökohtaisesti niiden veronalaista elinkeinotoimintaa riippumatta siitä, millä tavalla tai mille jäsen tai muulle ostajakunnalle palveluja tuotetaan. Verotuksen näkökulmasta metsänhoitoyhdistyksen aatteellista ja yleishyödyllistä toimintaa arvioitaisiin tapauskohtaisesti.

Puukauppaa koskevien rajoitusten poistuksessa metsänhoitoyhdistykset voisivat esimerkiksi perustaa oman puukaupalliseen toimintaan keskittyvän yhtiön tai olla osakkaana puuta omaan lukuunsa ostavassa yhtiössä. Rajoitusten poistaminen mahdollistaisi myös uudenlaiset yhteistyömuodot metsänhoitoyhdistysten ja puuta käyttävän teollisuuden välillä. Muutosten myötä sekä kansallisen kilpailulainsäädännön että Euroopan unionin kilpailusääntöjen merkitys yhdistysten ja niiden liikeyritysten toiminnassa korostuisi. Kilpailuoikeuden näkökulmasta toimintaa

arvioitaisiin muun muassa sen perusteella, sisältyisikö siihen joko samalla tuotanto- tai jakeluportaalla taikka tuotanto- tai jakeluketjun eri tasoilla toimivien yritysten välisiä sopimuksia tai menettelyjä, joiden voitaisiin katsoa rajoittavan yritysten keskinäistä kilpailua.

Metsänhoitomaksun poistumisen myötä lain 8, 9 ja 11–13 § kumottaisiin tarpeettomina. Lain 12 §:ssä säädettyjä metsänhoitomaksuvarojen käyttörajoituksia sovellettaisiin kuitenkin siirtymäsäännöksen mukaisesti 31 päivään joulukuuta 2015 asti. Yhdistysten vararahastoja koskevan 14 §:n kumoamisesta annettaisiin vastaava siirtymäsäännös erillisellä lailla.

Lain 16 § ehdotetaan kumottavaksi, koska metsänhoitoyhdistysten kirjanpidon ja tilintarkastuksen erityissääntelyyn ei olisi enää tarvetta. Metsänhoitomaksusta luovuttaessa pykälän 1 momentin mukaiset kirjanpitovaatimukset voidaan kumota, samoin yhdistyksen tilintarkastajan pätevyysvaatimuksia koskeva 2 momentti. Koska metsänhoitoyhdistyksillä ei olisi enää oikeutta veroluonteisiin metsänhoitomaksuihin, yhdistysten tilintarkastuksessa voitaisiin noudattaa tilintarkastuslain (459/2007) ja yhdistyslain yleisiä säännöksiä. Metsänhoitoyhdistyksen toiminnan laadun ja laajuuden mukaan myös yhdistyslain mukainen toiminnantarkastus voisi olla riittävää. Metsänhoitoyhdistys päättäisi jatkossa myös tilikauden pituudesta tätä koskevien yleisten säännösten sekä omien tarpeidensa mukaisesti.

Lain 17 ja 18 §, jotka koskevat metsänhoitoyhdistyksen hallituksen jäsenten ja toimihenkilöiden esteellisyyttä ja vahingonkorvausvastuusta, kumottaisiin tarpeettomina, ja niiden sijaan sovellettaisiin yhdistyslain säännöksiä. Vahingonkorvausvastuuta koskevaa 18 §:ää sovellettaisiin kuitenkin siirtymäsäännöksen nojalla nykyisen lain aikana tapahtuneeseen tekoon tai laiminlyöntiin. Yhdistysrekisteriin tehtäviä ilmoituksia koskeva 19 § kumottaisiin myös tarpeettomana. Pykälän 3 momenttia vastaava säännös, joka koskee "metsänhoitoyhdistys"-sanan käyttämistä yhdistysten nimissä, otettaisiin muutetun 3 §:n 3 momentiksi.

Ehdotuksen mukaan lakiin ei enää sisältyisi sellaisia säännöksiä, joiden nojalla Suomen

metsäkeskus käyttäisi päätösvaltaa tai joiden noudattamista metsäkeskus valvoisi. Tämän vuoksi muutoksenhakua koskeva lain 21 § sekä valvontaa ja seuraamuksia koskeva 22 § kumottaisiin.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Ehdotettu laki metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015. Tavoitteena on, että lain hyväksymisen jälkeen metsänhoitoyhdistyksillä, niiden etujärjestöillä ja viranomaisilla olisi vuosi aikaa valmistella lain täytäntöönpanoa. Metsänhoitoyhdistyslain muutoksen vaatimia toimia olisivat esimerkiksi uusien menettelyjen luominen yhdistysten jäsentietojen ylläpitämiseksi ja yhdistystä palvelevien muiden metsänomistajatietojen hankkimiseksi, yhdistysten sääntöihin tehtävien muutosten kuten jäsenmaksujen määräämisperusteiden valmistelu ja niistä päättäminen sekä järjestelyt jäsenmaksujen perimiseksi. Etujärjestöjen ja viranomaisten tulisi huolehtia tarvittavasta tiedotuksesta sekä opastuksen järjestämisestä yhdistyksille ja metsänomistajille. Viranomaisten järjestämä tiedotus ja opastus toteutettaisiin normaalin virkatyön asettamissa rajoissa.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännösten 2 momentin mukaan nykyiset metsänhoitoyhdistykset katsottaisiin 1 päivänä tammikuuta 2015 alkaen uuden 3 §:n mukaisesti rekisteröidyiksi yhdistyksiksi. Yhdistykset siirtyisivät siten sellaisinaan uuden lain piiriin kaikine oikeuksineen ja velvolluuksineen. Jos yhdistyksen sääntöihin sisältyisi uusien säännösten kanssa ristiriitaisia määräyksiä, niiden sijaan sovellettaisiin lain säännöksiä. Uusien säännösten voimaan tullessa metsänhoitoyhdistysten toimialueita koskevat metsäkeskuksen päätökset raukeaisivat.

Siirtymäsäännösten 3 momentin mukaan metsänhoitomaksuvarojen käyttöä rajoitettaisiin voimassa olevan lain 12 §:n mukaisesti myös uusien säännösten voimaantulon jälkeen. Rajoitukset olisivat voimassa 31 päivään joulukuuta 2015 saakka. Myös varojen käyttöä koskevaan kirjanpitoon, tilintarkastukseen ja valvontaan sekä mahdolliseen muutoksenhakuun sovellettaisiin nykyisen

lain säännöksiä. Määräaika asetettaessa on otettu huomioon, että ehdotuksen mukaan metsänhoitomaksut kannettaisiin viimeisen kerran vuodelta 2013 ja että nämä varat tilittettäisiin yhdistyksille pääosin vuoden 2014 lopussa. Vuotuinen metsänhoitomaksukertymä vastaa yleensä yhdistyksen yhden vuoden toimintakuluja. Näiden sekä yhdistyksillä mahdollisesti olevien muiden metsänhoitomaksuvarojen määrä huomioon ottaen rajoituksia ja niiden edellyttämiä kirjanpito- ja tilintarkastusvaatimuksia sekä viranomaisvalvontaa ei olisi perusteltua jatkaa ehdotettua pidempään. Yksi vuosi olisi riittävä aika sen varmistamiseksi, ettei varoja ohjautuisi kilpailua vääristävällä tavalla yhdistysten liiketoimintaan.

Nykyisen lain 18 §:ää, joka koskee metsänhoitoyhdistyksen hallituksen jäsenten ja toimihenkilöiden vahingonkorvausvastuuta, sovellettaisiin siirtymäsäännösten 4 momentin mukaan nykyisen lain aikana tapahtuneeseen tekoon tai laiminlyöntiin. Pykälää sovellettaisiin myös vahinkoon, joka aiheutuisi vuoden 2015 loppuun saakka sovellettavien metsänhoitomaksuvarojen käyttöä koskevien rajoitusten rikkomisesta.

Voimassa olevan lain 11 §:n 2 momentin mukaan sellaisilta alueilta kannettavat metsänhoitomaksut, joilla ei ole toimivaa metsänhoitoyhdistystä, on tilittävä metsäkeskukselle. Metsäkeskuksista on Suomen metsäkeskuksesta annettulla lailla (418/2011) muodostettu Suomen metsäkeskus. Jos ehdotetun lainmuutoksen voimaan tullessa Suomen metsäkeskuksen tilinpitoon sisältyisi edelleen tällaisia varoja, keskuksen olisi siirtymäsäännösten 5 momentin mukaan käytettävä varat yksityismetsätalouden edistämiseen 31 päivään joulukuuta 2016 mennessä.

Verohallinto vastaanottaa pienen osan metsänhoitomaksuista viivästyneinä. Esimerkiksi vuonna 2013 Verohallinnolle on maksettu vielä vuoden 2006 metsänhoitomaksuja. Aiempien vuosien tietojen perusteella viivästyneiden metsänhoitomaksujen kertymä vuodelta 2013 ja sitä edeltävältä ajalta olisi lain voimaantulon eli vuoden 2015 jälkeen suuruusluokaltaan 150 000 euroa, josta Verohallinnon kantopalkkio olisi 3 000 euroa. Näiden maksujen tilittämiseksi Verohallinnon olisi muodostettava erillinen toiminto lähi-

vuosina käyttöön otettavaan valmisohjelmistoon tai käsiteltävä maksut manuaalisesti, mistä aiheutuisi maksujen kertymään nähden suuria kustannuksia. Tämän vuoksi siirtymäsäännösten 6 momentissa säädettäisiin, että Verohallinto tilittäisi metsänhoitomaksuja metsänhoitoyhdistyksille viimeisen kerran kautitilityksen yhteydessä joulukuussa 2015. Tämän jälkeen Verohallinto tilittäisi metsänhoitomaksut valtiolle. Verohallinto korvaisi menetetyt maksut yhdistyksille alentamalla metsänhoitomaksun kantopalkkion joulukuusta 2014 alkaen nykyisestä kahdesta prosentista 1,4 prosenttiin. Koska vuosittain tilittävien maksujen määrä on 27 – 29 miljoonaa euroa, kantopalkkion alentaminen kompensoisi menetetyt maksut yhdistyksille täysimääräisesti. Kompensaation määrä olisi 160 – 170 000 euroa, ja yhdistykset saisivat sen käyttöönsä suurimmaksi osaksi jo joulukuussa 2014 sen sijaan, että Verohallinnon tilittämistä maksut kertyisivät yhdistyksille vähitellen vasta vuoden 2015 jälkeen.

Siirtymäsäännösten 7 momentin mukaan uusien säännösten voimaan tullessa vireillä olevat asiat käsiteltäisiin loppuun nykyisten säännösten mukaisesti. Tämä koskisi esimerkiksi viimeistä kertaa perittävien metsänhoitomaksujen kantomenettelyä muutoksenhakuineen. Poikkeuksena olisivat asiat, joiden käsittelystä olisi siirtymäsäännöksissä erikseen säädetty.

1.2 Laki metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta

Metsänhoitoyhdistyslain muutosten on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015. Ehdotuksen mukaan metsänhoitoyhdistysten oikeus metsänhoitomaksuun poistettaisiin kuitenkin vuotta aikaisemmin eli vuoden 2014 alussa. Tämän vuoksi lain 1 §:n 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi erillisellä lailla.

Ehdotuksen tarkoituksena on, ettei yhdistyksille kertyisi samanaikaisesti sekä nykyisiä veroluonteisia metsänhoitomaksuvaroja että uudistuksen jälkeen perittäviä yksityisoikeudellisia jäsenmaksuvaroja. Metsänomistajilta perittäisiin näin ollen metsänhoitomaksu viimeisen kerran vuodelta 2013. Tätä maksua

koskevat päätökset tehtäisiin metsänhoitoyhdistysten kokouksissa vuoden 2013 lopulla. Verohallinto kantaisi maksut vuoden 2013 verotuksen yhteydessä vuonna 2014 ja tilittäisi ne metsänhoitoyhdistyksille pääosin vuoden 2014 lopussa.

Ehdotuksen mukaan metsänhoitoyhdistyksellä olisi metsänhoitomaksua koskevan säännöksen kumoamisen jälkeen edelleen oikeus saada ne metsänhoitomaksut, jotka kohdistuisivat aikaan ennen 1 päivää tammikuuta 2014. Yhdistykset säilyttäisivät siten oikeutensa aiempiin maksuihin riippumatta siitä, milloin Verohallinto kantaisi maksut metsänomistajilta ja tilittäisi ne yhdistyksille. Metsänhoitoyhdistyslain muuttamisesta annettavaan lakiin otettaisiin kuitenkin siirtymäsäännös maksujen tilittämisestä joulukuun 2015 jälkeen.

Samanaikaisesti metsänhoitomaksun poistamisen kanssa kumottaisiin myös metsänhoitomaksusta vapauttamista koskeva lain 10 §. Ne maksuvapautusta koskevat hakemukset, joista metsäkeskus ei olisi antanut päätöstä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2013, raukeaisivat.

Ehdotuksen mukaan metsänhoitoyhdistysten oikeus metsänhoitomaksuun poistettaisiin ennen kuin yhdistykset voisivat aloittaa uusien säännösten mukaisen toimintansa ja siihen kuuluvan jäsenmaksuvarojen hankinnan. Maksun poistamisella etukäteen ei kuitenkaan olisi yhdistyksille taloudellista merkitystä, koska yhdistys voisi aloittaa jäsenmaksujen keräämisen heti viimeisten metsänhoitomaksujen saamisen jälkeen vuoden 2015 alusta.

Lisäksi yhdistykset voisivat ehdotuksen mukaan ottaa lakisääteiset vararahastonsa käyttöön vuoden 2014 alusta. Voimassa olevan lain 14 §:n mukaan metsänhoitoyhdistyksellä on oltava vararahasto, jonka varat vastaavat vähintään kolmen edellisen vuoden keskimääräistä metsänhoitomaksukertymää. Metsänhoitoyhdistysten taseissa on tällä hetkellä yhteensä noin 35 miljoonaa euroa vararahastoihin merkittyä varallisuutta. Yhdistykset saavat voimassa olevan lain mukaan käyttää vararahaston vähimmäismäärään kuuluvia varoja edellyttäen, että erityiset syyt sitä vaativat ja että metsäkeskus myöntää varojen käyttöön luvan. Ehdotuksen mukaan myös

lain 14 § kumottaisiin 1 päivänä tammikuuta 2014, minkä jälkeen yhdistykset voisivat käyttää rahastovaroja ilman erityistä syytä ja tarvitsematta hakea käytölle lupaa metsäkeskukselta.

Vararahastovarojen käyttöä koskisivat samat rajoitukset kuin nykyisiä metsänhoitomaksuvarojakin. Ehdotuksen mukaan vararahastovarojen käyttöön ja käytön valvontaan sovellettaisiin samoja nykyisen lain säännöksiä kuin metsänhoitomaksuvaroihin. Yhdistysten vararahastoissa voi olla metsänhoitomaksuista peräisin olevien varojen lisäksi myös esimerkiksi yhdistysten liiketoiminnalla hankittuja varoja. Koska vararahastot on voimassa olevan lain mukaan tarkoitettu turvaamaan yhdistysten metsänhoitomaksuilla rahoittaman toiminnan jatkuvuutta, myös siirtymävaiheen käyttörajoitukset koskisivat koko rahastoa varojen alkuperästä riippumatta. Rajoitukset koskisivat myös niitä varoja, jotka yhdistys saisi esimerkiksi rahastoon kuuluvaa varallisuutta realisoimalla. Rajoitukset olisivat voimassa kahden vuoden ajan rahastojen vapauttamisen jälkeen eli 31 päivään joulukuuta 2015 saakka. Määräajan jälkeen jäljellä olevat vararahastovarot ja rahastoihin sisältyvä omaisuus olisivat normaalisti yhdistysten käytettävissä.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Metsänhoitoyhdistyksistä annetussa asetuksessa on annettu tarkempia säännöksiä voimassa olevan lain täytäntöönpanosta. Lakiin ehdotettujen muutosten vuoksi valtaosa asetuksen säännöksistä kumottaisiin tarpeettomina. Kumottavat säännökset koskisivat muun muassa yhdistyksen toimialuetta, metsänhoitomaksuvarojen käyttöä sekä yhdistystä koskevien tietojen toimittamista metsäkeskukselle ja Verohallinnolle. Metsänhoitoyhdistysten ja muiden alan toimijoiden velvollisuudesta antaa toiminnastaan tietoja tilastointia varten säädettäisiin erikseen. Sääntelyvaihtoehtoja selvitetään muun muassa Luonnonvarakeskusta koskevan lainvalmistelun yhteydessä niin, että uusi sääntely tulisi voimaan vuoden 2015 alussa.

3 Voimaantulo

Laki metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015. Laki metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta, jolla metsänhoitomaksua sekä yhdistysten vararahastoja koskevat nykyisen lain säännökset kumottaisiin, on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan jo 1 päivänä tammikuuta 2014.

4 Suhde perustuslakiin ja säättämisjärjestys

Nykyinen metsänhoitoyhdistyslaki on säädetty aiemmin voimassa olleen valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n mukaisessa järjestykses-

sä. Perusteena normaalista säättämisjärjestyksestä poikkeamiseen olivat lain 8 §:n 3 momentin ja 9 §:n 1 momentin säännökset, jotka jättävät metsänhoitoyhdistykselle varsin laajan harkintavallan metsänhoitomaksun suuruutta määrättäessä.

Ehdotuksen mukaan kaikki metsänhoitomaksua koskevat voimassa olevan lain säännökset kumottaisiin. Ehdotukseen ei sisälly asetuksenantovaltuutta koskevia uusia säännöksiä eikä muutakaan sääntelyä, joka olisi perusoikeuksien suojan kannalta merkityksellistä. Lakiehdotus voidaan siten käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain (534/1998) 4, 5, 8, 9, 11—13, 16—19, 21 ja 22 §, sellaisina kuin niistä ovat 11 ja 13 § osaksi laissa 514/2010, 17 § laissa 1142/2003 sekä 21 ja 22 § osaksi laissa 318/2007,

muutetaan 1 §:n otsikko ja 1 momentti sekä 3, 6, 7 ja 15 § sekä

lisätään 1 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

1 §

Metsänhoitoyhdistyksen tarkoitus ja tehtävät

Metsänhoitoyhdistys on metsänomistajien yhteisö, jonka tarkoituksena on edistää jäsentensä harjoittaman metsätalouden kannattavuutta ja heidän metsätaloudelleen asettamiansa muiden tavoitteiden toteutumista, edistää taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää metsien hoitoa ja käyttöä sekä valvoa jäsentensä etua.

Metsänhoitoyhdistyksen tehtävänä on tarjota jäsenilleen metsän omistamiseen ja metsätalouden harjoittamiseen liittyviä palveluja. Metsänhoitoyhdistyksen oikeuteen harjoittaa taloudellista toimintaa sovelletaan, mitä yhdistyslain (503/1989) 5 §:ssä säädetään.

3 §

Metsänhoitoyhdistyksen perustaminen ja rekisteröinti

Yhdistys voidaan rekisteröidä tässä laissa tarkoitettuksi metsänhoitoyhdistykseksi, jos sen jäsenenä rekisteröintiä haettaessa on vähintään 300 metsänomistajaa, joiden hallinnassa on omistusoikeuden tai pysyvän hallintaoikeuden perusteella metsätalouteen käytävissä olevaa maata yhteensä vähintään 10 000 hehtaaria.

Metsänhoitoyhdistyksen rekisteröimistä koskevaan hakemukseen on liitettävä Suomen metsäkeskuksen lausunto siitä, että

1 momentissa tarkoitetut rekisteröimisen edellytykset ovat olemassa.

Rekisteröidyn metsänhoitoyhdistyksen nimessä tulee olla sana "metsänhoitoyhdistys" tai "metsäreviiri" taikka vastaava ruotsinkielinen sana "skogsvårdsförening" tai "skogsrevir". Näitä sanoja ei saa käyttää muun yhdistyksen nimessä.

Metsänhoitoyhdistyksen perustamiseen ja muuhun rekisteröintimenettelyyn sovelletaan, mitä yhdistyslaissa säädetään yhdistyksen perustamisesta ja rekisteröinnistä.

6 §

Jäsenyys metsänhoitoyhdistyksessä

Metsänhoitoyhdistyksen jäseniksi voidaan hyväksyä 2 §:ssä tarkoitetut metsänomistajat. Jos metsä on yhteisomistuksessa, kaikki yhteisomistajat voidaan hyväksyä metsänhoitoyhdistyksen jäseniksi. Jos yhdistyksen jäsenenä on yhteismetsälaiissa (109/2003) tarkoitettu yhteismetsä, yhteismetsän osakkaalla on oikeus päästä yhdistyksen jäseneksi. Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka ei omista metsää, voidaan hyväksyä yhdistyksen kannatusjäseneksi ilman äänioikeutta.

7 §

Tietojen saaminen Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä

Metsänhoitoyhdistyksen oikeuteen saada tietoja Suomen metsäkeskuksen metsätieto-

järjestelmästä sovelletaan, mitä Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annettussa laissa (419/2011) säädetään. Metsänhoitoyhdistyksellä ei ole kuitenkaan oikeutta saada henkilötietoja henkilötietolain (523/1999) 8 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettulla perusteella.

15 §

Päätöksenteko metsänhoitoyhdistyksessä

Metsänhoitoyhdistyksen jäsenten päätösvaltaa käyttävät jäsenten ehdottamat ja vaaleilla valitsemat valtuutetut, jotka muodostavat valtuuston. Jos metsän omistaa 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu yhtymä, yhteisö, yhteisetuus tai puoliset yhteisesti, metsänomistajilla on yksi yhteinen ääni. Valtuutetut valitaan kerralla ilman vaalipiirijakoa postin välityksellä. Metsänhoitoyhdistyksen yhdistyksessä valtuusto voidaan kuitenkin valita ensimmäisen kerran vaalipiirijakoa noudattaen. Valtuuston toimikausi on neljä vuotta.

Päätettäessä metsänhoitoyhdistyksen yhdistymisestä ja siihen liittyvistä järjestelyistä päätökseksi tulee yhdistyslain 27 §:n estämättä se mielipide, jota on kannattanut yli puolet äänestyksessä annetuista äänistä. Äänen mennessä tasan päätökseksi tulee se mielipide, jota kokouksen puheenjohtaja ilmoittaa kannattavansa tai, jos päätös tehdään erillisessä äänestystilaisuudessa tai postitse, arvalla ratkaistava tulos. Metsänhoitoyhdistyksen säännöissä ei voida poiketa tästä päätöksentekojärjestyksestä.

Metsänhoitoyhdistyksen valtuuston valitsemisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti rekisteröity

metsänhoitoyhdistys katsotaan tämän lain 3 §:n mukaisesti rekisteröidyksi metsänhoitoyhdistykseksi. Jos metsänhoitoyhdistyksen sääntöihin sisältyy tämän lain vastainen määräys, sovelletaan määräyksen sijaan lain säännöstä. Metsänhoitoyhdistysten toimialueita koskevat metsäkeskuksen päätökset raukeavat tämän lain voimaan tullessa.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten perusteella metsänhoitoyhdistykselle tilitettyjen metsänhoitomaksujen käyttöön ja käytön valvontaan sovelletaan tällä lailla kumotun 12 §:n 1, 2 ja 4 momentin sekä 16, 21 ja 22 §:n säännöksiä 31 päivään joulukuuta 2015 asti.

Vahingonkorvaukseen, joka perustuu ennen tämän lain voimaantuloa tapahtuneeseen tekoon tai laiminlyöntiin, sovelletaan tällä lailla kumottua 18 §:ää. Mainittua pykälää sovelletaan myös vahinkoon, joka on aiheutettu tällä lailla kumotun 12 §:n 1 ja 2 momentin säännöksiä rikkomalla lain voimaantulon ja 31 päivän joulukuuta 2015 välisenä aikana.

Suomen metsäkeskuksen tulee käyttää tällä lailla kumotun 11 §:n 2 momentin mukaisesti metsäkeskuksille tilitetyt varat yksityismetsätalouden edistämiseen 31 päivään joulukuuta 2016 mennessä.

Metsänhoitoyhdistyksen toimialueelta 1 päivästä joulukuuta 2014 alkaen kannettavista metsänhoitomaksuista tilitetään 98,6 prosenttia metsänhoitoyhdistykselle ja 1,4 prosenttia maksujen kannon ja tilittämisen korvauksena Verohallinnolle. Verohallinto tilittää metsänhoitomaksuja metsänhoitoyhdistyksille viimeisen kerran joulukuun 2015 kausitilityksen yhteydessä. Tämän jälkeen Verohallinto tilittää metsänhoitomaksut valtiolle.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat käsitellään loppuun tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti, jollei edellä toisin säädetä.

2.

Laki

metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain (534/1998) 1 §:n 2 momentti sekä 10 ja 14 §.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Metsänhoitoyhdistyksellä on kuitenkin myös lain voimaantulon jälkeen oikeus saada metsänhoitomaksut, jotka kohdistuvat voimaantuloa edeltävään aikaan.

Metsänhoitomaksusta vapauttamista koskevat hakemukset, joista metsäkeskus ei ole antanut päätöstä ennen lain voimaan-

tulopäivää, raukeavat lain voimaan tullessa.

Metsänhoitoyhdistyksen vararahastoon kuuluvien varojen ja niiden sijaan tulleiden varojen käyttöön ja käytön valvontaan sekä kirjanpitoon ja tilintarkastukseen sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2014 saakka, mitä metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain 12 §:n 1, 2 ja 4 momentissa sekä 16, 21 ja 22 §:ssä säädetään metsänhoitomaksusta. Tämän jälkeen sovelletaan, mitä metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta annetun lain (/) voimaantulosäännöksen 3 momentissa säädetään metsänhoitomaksusta.

Helsingissä 19 päivänä syyskuuta 2013

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Maa- ja metsätalousministeri *Jari Koskinen*

Laki**metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain (534/1998) 4, 5, 8, 9, 11—13, 16—19, 21 ja 22 §, sellaisina kuin niistä ovat 11 ja 13 § osaksi laissa 514/2010, 17 § laissa 1142/2003 sekä 21 ja 22 § osaksi laissa 318/2007,
muutetaan 1 §:n otsikko ja 1 momentti sekä 3, 6, 7 § ja 15 § sekä
lisätään 1 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

*Metsänhoitoyhdistyksen tarkoitus**Metsänhoitoyhdistyksen tarkoitus ja tehtävät*

Metsänhoitoyhdistys on metsänomistajien yhteenliittymä, jonka tarkoituksena on edistää metsänomistajien harjoittaman metsätalouden kannattavuutta ja heidän metsätaloudelleen asettamiensa muiden tavoitteiden toteutumista sekä edistää taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää metsien hoitoa ja käyttöä.

Metsänhoitoyhdistys on metsänomistajien yhteisö, jonka tarkoituksena on edistää jäsentensä harjoittaman metsätalouden kannattavuutta ja heidän metsätaloudelleen asettamiensa muiden tavoitteiden toteutumista, edistää taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää metsien hoitoa ja käyttöä *sekä valvoa metsänomistajien etua*.

Metsänhoitoyhdistyksen tehtävänä on tarjota jäsenilleen metsän omistamiseen ja metsätalouden harjoittamiseen liittyviä palveluja. Metsänhoitoyhdistyksen oikeuteen harjoittaa taloudellista toimintaa sovelletaan, mitä yhdistyslain (503/1989) 5 §:ssä säädetään.

3 §

3 §

*Metsänhoitoyhdistyksen yleistehtävä**Metsänhoitoyhdistyksen perustaminen ja rekisteröinti*

Metsänhoitoyhdistyksen tehtävänä on tarjota toimialueellaan metsänomistajille niitä palveluja, joita he tarvitsevat metsätalouden harjoittamisessa, ja järjestää metsänomistajien käytettäväksi sitä varten tarvittavaa ammattiapua.

Yhdistys voidaan rekisteröidä tässä laissa tarkoitettuksi metsänhoitoyhdistykseksi, jos sen jäsenenä rekisteröintiä haettaessa on vähintään 300 metsänomistajaa, joiden hallinnassa on omistusoikeuden tai pysyvän hallintaoikeuden perusteella metsätalouteen käytettävissä olevaa maata yhteensä vähintään 10 000 hehtaaria.

Metsänhoitoyhdistyksen rekisteröimistä koskevaan hakemukseen on liitettävä Suomen

metsäkeskuksen lausunto siitä, että 1 momentissa tarkoitettut rekisteröimisen edellytykset ovat olemassa.

Rekisteröidyn metsänhoitoyhdistyksen nimessä tulee olla sana "metsänhoitoyhdistys" tai "metsäreviiri" taikka vastaava ruotsinkielinen sana "skogsvårdsförening" tai "skogsrevir". Näitä sanoja ei saa käyttää muun yhdistyksen nimessä.

Metsänhoitoyhdistyksen perustamiseen ja muuhun rekisteröintimenettelyyn sovelletaan, mitä yhdistyslaissa säädetään yhdistyksen perustamisesta ja rekisteröinnistä.

4 §

(kumotaan)

Tasapuolisuuden vaatimus

Metsänhoitoyhdistyksen ja sen toimihenkilön on kohdeltava metsänhoitomaksua maksavia metsänomistajia tasapuolisesti. Silloin kun on kyse puukauppaa koskevista tehtävistä, metsänhoitoyhdistys tai sen toimihenkilö ei saa omilla toimillaan saattaa myöskään osajia keskenään eriarvoiseen asemaan.

Yhdistyvien metsänhoitoyhdistysten huomattavien varallisuuserojen tasoittamiseksi voidaan 1 momentissa tarkoitettusta tasapuolisuusvelvoitteesta poiketa metsänhoitomaksuvelvollisuuden osalta enintään kolmen vuoden ajan.

5 §

(kumotaan)

Metsänhoitoyhdistyksen toimialue

Metsäkeskus vahvistaa hakemuksesta metsänhoitoyhdistyksen toimialueen rajat. Toimivaltainen on se metsäkeskus, jonka toimialueella sijaitsee eniten vahvistettavaksi esitettyä, metsätalouteen käytettävissä olevaa maata.

Metsänhoitoyhdistyksen toimialue tulee vahvistaa kooltaan sellaiseksi, että toimialueelta kertyvien metsänhoitomaksujen ja muiden tulojen avulla metsänhoitoyhdistyksen on mahdollista hankkia riittävä henkilöstö ja muut voimavarat tarkoituksensa ja tehtävien toteuttamiseksi. Metsänhoitoyhdistyksen rajojen tulisi mahdollisuuksien mukaan noudattaa muita hallinnollisia rajoja. Erityisen tärkeistä syistä näistä vaatimuksista voidaan

poiketa.

Metsänhoitoyhdistyksen toimialueesta säädetään tarkemmin asetuksella.

6 §

Jäsenyys metsänhoitoyhdistyksessä

Metsänhoitoyhdistyksen jäseniä ovat, joll-eivät kieltäydy jäsenyydestä, metsänomistajat, joilla on hallintaoikeus yhdistyksen toimialueella sijaitsevaan metsään ja jotka ovat velvollisia suorittamaan siitä metsänhoitomaksun metsänhoitoyhdistykselle. Yhteisomistuksessa olevan kiinteistön tai alueen kaikki omistajat ovat edellä tarkoitettulla tavalla metsänhoitoyhdistyksen jäseniä. Muilla metsänomistajilla on oikeus liittyä metsänhoitoyhdistyksen jäseneksi sen mukaan kuin yhdistyslaissa (503/1989) säädetään.

Metsänomistajan jäsenyys metsänhoitoyhdistyksessä alkaa, kun metsänhoitoyhdistykselle on vahvistettu toimialue ja yhdistys on rekisteröity. Jäsenyys metsänhoitoyhdistyksessä päättyy, kun metsänomistajan kirjallinen eroilmoitus on saapunut metsänhoitoyhdistykselle. Metsänhoitoyhdistyksen säännöissä ei voida määrätä, että ero tulisi voimaan vasta määräajan jälkeen, eikä muilla tavoin rajoittaa eroamisoikeutta.

Metsänhoitoyhdistyksen jäsenen erottamisesta on voimassa, mitä yhdistyslaissa säädetään. Metsänhoitoyhdistyksestä eroaminen tai erottaminen ei poista metsänhoitomaksua maksavan metsänomistajan oikeutta saada metsänhoitoyhdistyksen palveluja.

7 §

Toiminta puukaupassa ja puunkorjuussa

Metsänhoitoyhdistys ei saa harjoittaa kauppaa ostamalla tai myymällä metsänhakkuu-oikeuksia tai puutavaraa omaan lukuunsa eikä muutenkaan elinkeinotoimintaa, joka ei ole tarpeellista yhdistyksen tarkoituksen ja tehtävien toteuttamiseksi. Puukauppaa koskevia sopimuksia metsänhoitoyhdistys voi tehdä, energiapuuta ja metsäkeskuksen toimialueella pienyrityksille omaa jalostustoimintaa varten toimitettavaa puuta lukuun ottamatta, vain

6 §

Jäsenyys metsänhoitoyhdistyksessä

Metsänhoitoyhdistyksen jäseneksi voidaan hyväksyä 2 §:ssä tarkoitetut metsänomistajat. Jos metsä on yhteisomistuksessa, kaikki yhteisomistajat voidaan hyväksyä metsänhoitoyhdistyksen jäseniksi. Jos yhdistyksen jäsenenä on yhteismetsälaissa (109/2003) tarkoitettu yhteismetsä, yhteismetsän osakkaalla on oikeus päästä yhdistyksen jäseneksi. Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka ei omista metsää, voidaan hyväksyä yhdistyksen kannatusjäseneksi ilman äänioikeutta.

7 §

Tietojen saaminen Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä

Metsänhoitoyhdistyksen oikeuteen saada tietoja Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä sovelletaan, mitä Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetussa laissa (419/2011) säädetään. Metsänhoitoyhdistyksellä ei ole kuitenkaan oikeutta saada henkilötietoja henkilötietolain (523/1999) 8 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettulla perusteella.

kirjallisiin valtuutuksiin perustuen asianomaisten metsänomistajien nimissä. Energiapuulla tarkoitetaan tässä laissa polttotarkoitukseen käytettävän puun ohella myös samasta leimikosta korjattavaa ainespuuta. Pienyrittäjäyksellä tarkoitetaan tässä laissa sellaista yritystä, jonka pääasiallisena toimialana on puunjalostus ja joka käyttää vuosittain keskimäärin alle 6 000 kiintokuutiometriä raaka-
puuta.

Puukaupassa ja siihen liittyvässä puunkorjuussa, lukuun ottamatta energiapuuta ja 1 momentissa tarkoitettua pienyritysten tarvitsemää puuta, metsänhoitoyhdistys voi antaa ammattiapua ja palvelua vain myyjälle tai hänen valtuuttamalleen. Tällainen palvelu ei saa kuitenkaan heikentää metsänomistajien metsänhoidollisiin tehtäviin annettavaa ammattiapua.

Metsänhoitoyhdistys ei saa olla osakkaana tai jäsenenä yhteisössä, joka pääasiallisesti harjoittaa metsänhoitoyhdistykseltä kiellettyä toimintaa. Sama koskee osakkuutta, jäsenyyttä tai määräysvaltaa sellaisessa yhteisössä, jonka kirjanpitolain (1336/1997) 6 §:ssä tarkoitettuun konserniin kuuluva yhteisö harjoittaa pääasiallisesti tällaista toimintaa.

Metsänhoitoyhdistyksen sekä sen luottamus- ja toimihenkilön toiminnasta puukaupassa ja puunkorjuussa säädetään tarkemmin metsätalousasioissa toimivaltaisen ministeriön päätöksellä.

8 §

(kumotaan)

Metsänhoitomaksun perusteet

Metsätalouteen käytettävissä olevasta maasta on suoritettava metsänhoitomaksuna metsänomistajakohtaista perusmaksua sekä hehtaarikohtaista maksua. Perusmaksun suuruus on 70 prosenttia koko maan kolmen edellisen kalenterivuoden puukuutiometrin keskikantohinnan aritmeettisestä keskiarvosta.

Hehtaarikohtaista maksua varten maa jaetaan neljään vyöhykkeeseen siten, että:

1) ensimmäiseen vyöhykkeeseen kuuluvat Etelä-Suomen lääni kokonaisuudessaan sekä Länsi-Suomen ja Itä-Suomen lääneistä muut kuin toiseen vyöhykkeeseen kuuluvat kunnat;

2) toiseen vyöhykkeeseen kuuluvat Länsi-

Suomen läänistä Alahärmä, Alajärvi, Alavus, Dragsfjärd, Evijärvi, Halsua, Himanka, Honkajoki, Houtskari, Ilmajoki, Iniö, Isojoki, Isokyrö, Jalasjärvi, Jurva, Jämijärvi, Kankaanpää, Kannus, Karijoki, Karstula, Karvia, Kaskinen, Kauhajoki, Kauhava, Kaustinen, Kihniö, Kinnula, Kivijärvi, Kokkola, Korpoo, Korsnäs, Korteesjärvi, Kristiinankaupunki, Kruunupyy, Kuortane, Kurikka, Kustavi, Kyyjärvi, Kälviä, Laihia, Lappajärvi, Lapua, Lehtimäki, Lestijärvi, Lohtaja, Luoto, Maalahti, Maksamaa, Merikarvia, Merimasku, Mustasaari, Nauvo, Nurmo, Närpiö, Oravainen, Parkano, Pedersören kunta, Perho, Peräseinäjoki, Pietarsaari, Pihtipudas, Pylkönmäki, Rymättylä, Seinäjoki, Siikainen, Soini, Taivassalo, Teuva, Toholampi, Töysä, Ullava, Uusikaarlepyy, Vaasa, Velkua, Veteli, Vimpele, Vähäkyrö, Västanfjärd, Vöyri, Ylihärmä, Ylistaro ja Ähtäri, Itä-Suomen läänistä Ilo-mantsi, Juuka, Kiuruvesi, Lieksa, Nurmes, Polvijärvi, Rautavaara, Sonkajärvi, Valtimo ja Vieremä sekä Oulun läänistä muut kuin kolmanteen vyöhykkeeseen kuuluvat kunnat;

3) kolmanteen vyöhykkeeseen kuuluvat Oulun läänistä Kuusamo, Pudasjärvi ja Taivalkoski ja Lapin läänistä muut kuin neljänteen vyöhykkeeseen kuuluvat kunnat; sekä

4) neljänteen vyöhykkeeseen kuuluvat Lapin läänistä Enontekiö, Inari ja Utsjoki.

Hehtaarikohtaisen maksun suuruus voi olla ensimmäisellä vyöhykkeellä enintään 11 prosenttia, toisella vyöhykkeellä enintään seitsemän prosenttia, kolmannella vyöhykkeellä enintään kolme prosenttia ja neljännellä vyöhykkeellä enintään puolitoista prosenttia koko maan kolmen edellisen kalenterivuoden puukuutiometrin keskikantohinnan aritmeettisestä keskiarvosta. Pinta-alan perusteella metsänomistajan maksettavaksi määrättävän metsänhoitomaksun enimmäismäärä metsänhoitoyhdistystä kohti on kaikilla vyöhykkeillä koko maan kolmen edellisen kalenterivuoden puukuutiometrin keskikantohinnan aritmeettinen keskiarvo kerrottuna kolmellakymmenellä.

9 §

(kumotaan)

Metsänhoitomaksun määrääminen

Metsänhoitoyhdistys päättää kalenterivuodeksi kerrallaan hehtaarikohtaisen maksun suuruudesta. Metsänhoitoyhdistysten toimialueiden ulkopuolella olevalla alueella kannetaan perusmaksua ja hehtaarikohtaisena maksuna puolet 8 §:n 3 momentissa tarkoitetusta vyöhykekohtaisesta enimmäismäärästä.

Metsänhoitomaksua ei määrätä maksettavaksi, jos metsänomistajan metsätalouteen käytettävissä olevan maan pinta-ala metsänhoitoyhdistyksen toimialueella on Lapin läänissä alle 12 hehtaaria, Oulun läänissä alle seitsemän hehtaaria ja muualla maassa alle neljä hehtaaria. Metsänomistaja, joka on 6 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla liittynyt metsänhoitoyhdistyksen jäseneksi, on kuitenkin velvollinen suorittamaan perusmaksun niin kauan kuin hän on metsänhoitoyhdistyksen jäsenenä.

Metsätalousasioissa toimivaltainen ministeriö vahvistaa vuosittain koko maan kolmen edellisen kalenterivuoden puukuutiometrin keskikantohinnan aritmeettisen keskiarvon Metsäntutkimuslaitoksen esityksestä.

11 §

(kumotaan)

Maksujen tilittäminen

Metsänhoitoyhdistyksen toimialueelta kannettavista metsänhoitomaksuista tilitetään 98 prosenttia metsänhoitoyhdistykselle ja kaksi prosenttia maksujen kannon ja tilittämisen korvauksena Verohallinnolle. Metsänhoitoyhdistys ei kuitenkaan voi saada varoja ennen kuin yhdistyksen toimialue on vahvistettu. (11.6.2010/514)

Metsänhoitoyhdistyksen toimialueen ulkopuolelta kannettavat metsänhoitomaksut tilitetään metsäkeskukselle.

12 §

(kumotaan)

Varojen käyttäminen

Metsänhoitoyhdistyksen tulee käyttää sille 11 §:n 1 momentin nojalla kertyvät varat ensi sijassa toimialueensa metsänomistajien met-

sänhoidolliseen ja metsätaloutta yleisesti edistävään neuvontaan, koulutukseen ja tiedotukseen sekä metsänhoitoyhdistyksen hallinnollisiin tehtäviin. Varoja saa käyttää metsien kestävän hoidon ja käytön edistämiseen sekä metsien biologisen monimuotoisuuden edellytysten turvaamiseen. Varat on tarkoitettu erityisesti puuntuotannon kannalta tärkeiden toimenpiteiden edistämiseen.

Metsänhoitomaksuja ei saa käyttää metsänhoitoyhdistyksen antaman työpalvelun varsinaisiin työkustannuksiin, eikä muutenkaan sellaisella tavalla, joka merkitsisi olennaista kilpailun vääristymistä. Metsänhoitomaksua ei myöskään saa käyttää puukaupalliseen toimintaan, lukuun ottamatta puunmyyntisuunnitelmien laatimista.

Metsäkeskuksen tulee tallettaa sille 11 §:n 2 momentin nojalla kertyvistä varoista toinen puoli luovutettavaksi alueella myöhemmin toimintansa aloittavalle metsänhoitoyhdistykselle ja toinen puoli varoista tulee käyttää yksityismetsätalouden edistämiseen kyseisellä alueella.

Tämän lain nojalla kerättävien maksujen käytöstä säädetään tarkemmin asetuksella ja sen nojalla annettavalla metsätalousasioissa toimivaltaisen ministeriön päätöksellä.

13 §

(kumotaan)

Maksujen kantomenettely

Verohallinto laskee kunkin metsänomistajan suoritettavaksi tulevan metsänhoitomaksun sekä kantaa ja tilittää maksut.

Mitä säädetään verotusmenettelystä sekä muutoksenhausta verotukseen, on vastaavasti soveltuvin osin voimassa metsänhoitomaksusta.

15 §

Päätöksenteko metsänhoitoyhdistyksessä

Metsänhoitoyhdistyksen jäsenten päätösvaltaa käyttävät jäsenten ehdottamat ja vaaleilla valitsevat valtuutetut, jotka muodostavat valtuuston. Jos metsän omistaa 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu yhtymä, yhteisö, yhteisetuus tai puoliset yhteisesti, metsänomistajilla on yksi yhteinen ääni. Valtuutetut valitaan ker-

15 §

Päätöksenteko metsänhoitoyhdistyksessä

Metsänhoitoyhdistyksen jäsenten päätösvaltaa käyttävät jäsenten ehdottamat ja vaaleilla valitsevat valtuutetut, jotka muodostavat valtuuston. Jos metsän omistaa 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu yhtymä, yhteisö, yhteisetuus tai puoliset yhteisesti, metsänomistajilla on yksi yhteinen ääni. Valtuutetut vali-

ralla ilman vaalipiirijakoa postin välityksellä. Metsänhoitoyhdistyksen yhdistyessä valtuusto voidaan kuitenkin valita ensimmäisen kerran vaalipiirijakoa noudattaen. Valtuuston toimikausi on neljä vuotta.

Metsänhoitoyhdistyksen hallituksen jäsenet valitaan siten, että hallituksen kokoonpano edustaa riittävästi metsänhoitoyhdistyksen toimialueen eri osia ja metsänomistajakuntaa.

Päätettäessä metsänhoitoyhdistyksen yhdistymisestä ja siihen liittyvistä järjestelyistä päätökseksi tulee yhdistyslain 27 §:n estämättä se mielipide, jota on kannattanut yli puolet äänestyksessä annetuista äänistä. Äänten mennessä tasan päätökseksi tulee se mielipide, jota kokouksen puheenjohtaja ilmoittaa kannattavansa tai, jos päätös tehdään erillisessä äänestystilaisuudessa tai postitse, arvalla ratkaistava tulos. Metsänhoitoyhdistyksen säännöissä ei voida poiketa tästä päätöksentekojärjestyksestä.

Metsänhoitoyhdistyksen valtuusto asettaa vaalitoimikunnan, joka vastaa vaalien toimeenpanosta. Metsänhoitoyhdistyksellä on oikeus saada verotuksesta vastaavalta viranomaiselta luettelo metsänhoitomaksuvelvollisista metsänomistajista vaaleja varten.

Metsänhoitoyhdistyksen valtuuston valitsemisesta säädetään tarkemmin asetuksella

taan kerralla ilman vaalipiirijakoa postin välityksellä. Metsänhoitoyhdistyksen yhdistyessä valtuusto voidaan kuitenkin valita ensimmäisen kerran vaalipiirijakoa noudattaen. Valtuuston toimikausi on neljä vuotta.

Päätettäessä metsänhoitoyhdistyksen yhdistymisestä ja siihen liittyvistä järjestelyistä päätökseksi tulee yhdistyslain 27 §:n estämättä se mielipide, jota on kannattanut yli puolet äänestyksessä annetuista äänistä. Äänten mennessä tasan päätökseksi tulee se mielipide, jota kokouksen puheenjohtaja ilmoittaa kannattavansa tai, jos päätös tehdään erillisessä äänestystilaisuudessa tai postitse, arvalla ratkaistava tulos. Metsänhoitoyhdistyksen säännöissä ei voida poiketa tästä päätöksentekojärjestyksestä.

Metsänhoitoyhdistyksen valtuuston valitsemisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

16 §

(kumotaan)

Kirjanpito ja tilintarkastus

Metsänhoitoyhdistyksen tilikausi on kalenterivuosi. Metsänhoitoyhdistyksen kirjanpito tulee laatia siten, että siitä ilmenee metsänhoitomaksuvarojen käyttö. Metsänhoitoyhdistyksen kirjanpitovelvollisuudesta, kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on voimassa, mitä kirjanpitolaissa säädetään.

Tilintarkastusta varten metsänhoitoyhdistyksen valtuuston on valittava vähintään yksi tilintarkastaja, jonka on oltava Keskuskauppakamarin, kauppakamarin tai julkishallinnon ja - talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymä tilintarkastaja taikka tilintarkastusyhteisö. Jos metsänhoitoyhdistyksellä on vain yksi tilintarkastaja, joka ei ole edellä tarkoitettu tilintarkastusyhteisö, on valittava ainakin yksi varatilintarkastaja. Metsänhoitoyhdistyksen tilintarkastuksesta on voimassa, mitä tilintarkastuslaissa (936/1994) säädetään.

17 §

(kumotaan)

Esteellisyys

Metsänhoitoyhdistyksen hallituksen jäsenen ja toimihenkilön esteellisyyden osalta noudatetaan soveltuvien osin, mitä hallintolain (434/2003) 28 §:ssä säädetään.

18 §

(kumotaan)

Vahingonkorvausvelvollisuus

Sen lisäksi mitä yhdistyslaissa säädetään, metsänhoitoyhdistyksen hallituksen jäsenen ja toimihenkilön on korvattava tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä rikkomalla metsänhoitoyhdistykselle, sen jäsenelle tai muulle aiheutettu vahinko. Tällaisen vahingon korvaamiseen sovelletaan muutoin yhdistyslain säännöksiä. Metsänhoitoyhdistykseen työsuhteessa olevan vahingonkorvausvelvollisuudesta on voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

Voimassa oleva laki

19 §

(kumotaan)

Ilmoitukset yhdistysrekisteriin

Kun metsänhoitoyhdistyksen toimialue on vahvistettu, yhdistyksen tulee viipymättä rekisteröityä yhdistyslain 48 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Metsänhoitoyhdistyksen tulee toimittaa yhdistyslain 9 luvussa tarkoitetut, yhdistysrekisteriin osoitetut ilmoitukset metsäkeskukselle, jonka on toimitettava ilmoitukset edelleen yhdistyslain 47 §:n 1 momentissa tarkoitetulle viranomaiselle.

Tässä laissa tarkoitetun yhdistyksen nimesä tulee olla sana "metsänhoitoyhdistys" tai vastaava ruotsinkielinen sana. Näitä sanoja ei saa käyttää muun yhdistyksen nimessä.

21 §

(kumotaan)

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun päätökseen saa hakea muutosta sen mukaan kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, metsäkeskuksella on oikeus valittaa Maaseutuviraston ja hallinto-oikeuden tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä, jos Maaseutuviraston päätös poikkeaa metsäkeskuksen esityksestä tai jos hallinto-oikeus on muuttanut metsäkeskuksen taikka Maaseutuviraston päätöstä tai kumonnut sen.

22 §

(kumotaan)

Valvonta ja seuraamukset

Metsäkeskus valvoo toimialueensa metsänhoitoyhdistyksiä. Metsäkeskuksella on oikeus saada metsänhoitoyhdistykseltä valvonnan kannalta tarpeelliseksi katsomansa tiedot, asiakirjat ja selvitykset. Metsänhoitoyhdistyksen valvontaa varten saatuja tietoja ei saa ilmaista sivulliselle eikä käyttää muuhun tarkoitukseen ilman metsänhoitoyhdistyksen lupaa.

Metsäkeskuksen tulee antaa kirjallinen huomautus sille, joka menettelee vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Jos tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen toiminta on luonteeltaan törkeää tai jatkuu 2 momentissa tarkoitetun huomautuksen antamisen jälkeen, metsäkeskuksen tulee velvoittaa asianomainen noudattamaan säännöksiä ja määräyksiä. Päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhaku huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Metsäkeskuksen esityksestä Maaseutuvirasto voi asettaa 3 momentissa tarkoitetun metsäkeskuksen päätöksen tehosteeksi uhkasakon siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti rekisteröity metsänhoitoyhdistys katsotaan tämän lain 3 §:n mukaisesti rekisteröidyksi metsänhoitoyhdistykseksi. Jos metsänhoitoyhdistyksen sääntöihin sisältyy tämän lain vastainen määräys, sovelletaan määräyksen sijaan lain säännöstä. Metsänhoitoyhdistysten toimialueita koskevat metsäkeskuksen päätökset raukeavat tämän lain voimaan tullessa.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten perusteella metsänhoitoyhdistykselle tilitettyjen metsänhoitomaksujen käyttöön ja käytön valvontaan sovelletaan tällä lailla kumotun 12 §:n 1, 2 ja 4 momentin sekä 16, 21 ja 22 §:n säännöksiä 31 päivään joulukuuta 2015 asti.

Vahingonkorvaukseen, joka perustuu ennen tämän lain voimaantuloa tapahtuneeseen tekkoon tai laiminlyöntiin, sovelletaan tällä lailla kumottua 18 §:ää. Mainittua pykälää sovelletaan myös vahinkoon, joka on aiheutettu tällä lailla kumotun 12 §:n 1 ja 2 momentin säännöksiä rikkomalla lain voimaantulon ja 31 päivän joulukuuta 2015 välisenä aikana.

Suomen metsäkeskuksen tulee käyttää tällä lailla kumotun 11 §:n 2 momentin mukaisesti metsäkeskuksille tilitetyt varat yksityismetsätalouden edistämiseen 31 päivään joulukuuta 2016 mennessä.

Metsänhoitoyhdistyksen toimialueelta 1 päivästä joulukuuta 2014 alkaen kannettavista metsänhoitomaksuista tilitetään 98,6 pro-

senttia metsänhoitoyhdistykselle ja 1,4 prosenttia maksujen kannon ja tilittämisen korvauksena Verohallinnolle. Verohallinto tilittää metsänhoitomaksuja metsänhoitoyhdistyksille viimeisen kerran joulukuun 2015 kaustilityksen yhteydessä. Tämän jälkeen Verohallinto tilittää metsänhoitomaksut valtiolle.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat käsitellään loppuun tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti, jollei edellä toisin säädetä.